

DE TANK

tweemaandelijks orgaan, TWENOT

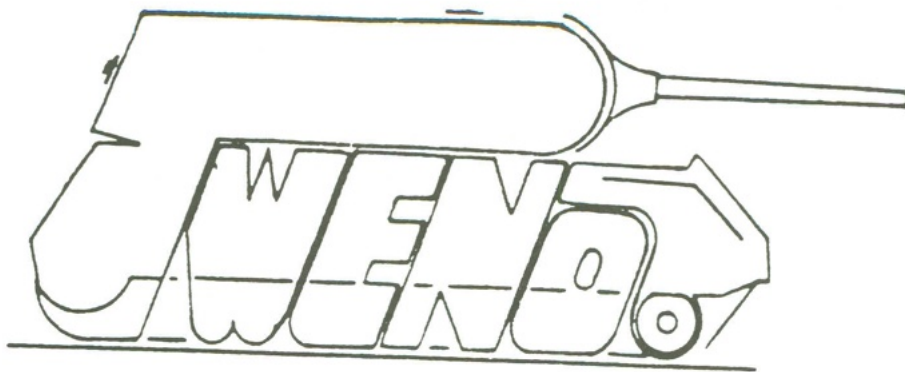
DUTCH ARMOUR ASSOCIATION

postbus 357 - 8000 AJ ZWOLLE

THE NETHERLANDS

NUMMER 99 DECEMBER 1992

BESTUUR:

Voorzitter : John Janse
Vice-voorzitter : Joop v.d. Weerden
Secretaris : Johan Groen
Penningmeester : Kees Blijleven
Externe contacten : Jan Frankema

ADRESSEN:

Secretariaat:

Redactie : Jan van Veen

Postbank : 3026112
t.n.v. : TWENOT, Heiloo

Contributie : t/m 18 jr: f 15,=
> 18 jr: f 20,=

REGIOCOÖRDINATOREN

Noord-Holland : Jan van Veen

Noord : Theo de Haan

Midden : Arne Poirot

Zuid-west : Jan Verhulst

Zuid-oost : Gert Mons

DE TANK is een tweemaandelijke uitgave van de vereniging TWENOT. Zij wordt aan alle leden gratis toegezonden. In de rubriek Vraag en Aanbod kunnen de leden niet-commerciële advertenties plaatsen. Copy voor DE TANK moet uiterlijk de vijftiende van iedere oneven maand bij de redactie zijn.

HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK OVERNEMEN VAN ARTIKELEN EN/OF AFBEELDINGEN IS ZONDER SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE REDACTIE NIET TOEGESTAAN

Wij wensen U
Prettige Feestdagen.

VERENIGINGSNIEUWS

In het laatste nummer van dit jaar kunt u weer een klein nostalgisch stukje verwachten. Even een korte terugblik op het afgelopen jaar. Voor de modelbouwers en voor de vereniging geen slecht jaar, dachten wij zo. Hoewel er nog talloze wensen op modelgebied bestaan (de Valentine, diverse Engelse vrachtwagens, een DAF YP-408, om er maar eens een paar te noemen), verschenen er toch interessante modellen op de markt en het aanbod van kunstharsmodellen loog er ook niet om. Ook voor de vereniging was het een goed jaar. Het aantal leden neemt sterk toe. Aan het begin van het jaar waren we met 414 leden, op dit moment hebben we 467 betalende leden in de boeken en dit aantal neemt gelukkig nog steeds toe.

Over de inhoud van DE TANK is (denk ik) iedereen tevreden. Het artikelen-aanbod is gevarieerd, zo ongeveer alle aspecten en tijdperken komen regelmatig aan de beurt. Vooral dankzij de inbreng van diverse leden lukt het de redactie iedere keer weer u ruim 20 pagina's aan te bieden.

Ook in het komende jaar willen we zo doorgaan. De volgende TANK wordt nummer 100. Vanzelfsprekend willen we daar iets aardigs van maken, want lang niet iedere vereniging bereikt een dergelijke mijlpaal. Begin februari 1993 kunt u hem verwachten. We hopen dat u tot die tijd vooruit kunt met deze TANK. We wensen u alvast heel prettige feestdagen en een voorspoedig 1993!

De Redactie

NB: op de omslag van deze TANK zit een envelop geplakt en daarin zit de acceptgiro voor de contributie 1993 (nog steeds f 20,=!!). Vergeet niet op tijd (nu meteen?) te betalen.

Alleen degenen wiens betaling op tijd is ontvangen, krijgen TANK 100 op tijd in de bus!

WELKOM AAN NIEUWE LEZERS!

Met ingang van december 1992 wordt DE TANK voortaan ook toegezonden aan een aantal militaire messes in Nederland. Het hoeft geen betoog dat onze vereniging hierdoor onder de aandacht zal komen van een flink aantal beroeps- en dienstplichtige militairen van de Koninklijke Landmacht, behorende tot de infanterie, cavalerie en artillerie.

Vanaf deze plaats wil ik dan ook deze nieuwe lezers van harte welkom heten en ik hoop dat ons blad veel gelezen zal worden voor de bezoekers van de mess. In tegenstelling tot wat de titel van ons blad mogelijk doet vermoeden, is DE TANK niet alleen bedoeld voor cavaleristen, maar voor een ieder die geïnteresseerd is in gepantserde en niet-gepantserde militaire voertuigen.

Mocht u de activiteiten van onze vereniging waarderen, dan kunt u tegen het (lage) tarief van f 20,= een jaarabonnement nemen en bent u tevens lid van de vereniging. Indien u nog vragen heeft of nadere informatie wilt hebben, neem dan contact op met ELNT G. Mons, militair telnr. [REDACTED].

VERSLAG VAN DE DERDE BIJeenKOMST IN 1992, GEHOUDEN OP 17 OKTOBER

De bijeenkomst van 17 oktober j.l. had een zeer goede opkomst, er waren bijna 80 leden naar Rotterdam gekomen. Vroeg in de middag was het al erg druk, met veel modellen en veel handel. Ook de inbreng aan modellen voor de clubkampioenschappen was deze keer groot, in aantal en in gehalte. Er waren in totaal 52 inschrijvingen, verdeeld over de 5 categorieën (Cat. A, grootschalige modellen: 28; Cat. B, kleinschalige modellen: 9; Cat. C, grootschalige diorama's: 6; Cat. D, kleinschalige diorama's: 2 en Cat. E, jeugdleden: 7)

De dag is helaas niet zonder incidenten verlopen. Bij Bernard McKenna "verdween" een van de boeken die hij te koop had liggen. Dit is iets wat ik binnen de TWENOT eigenlijk niet verwachtte, maar helaas komt ook in onze gelederen kennelijk diefstal voor. Ik vind dit een hoogst kwalijke zaak!

Indien degene die dit gedaan heeft spijt krijgt van zijn daad, dan kan hij de prijs van het boek (f 75,=) overmaken of bijvoorbeeld in een envelop toesturen aan Bernard McKenna, [REDACTED].

Verder verliep de dag volgens het bekende patroon en in de ons overbekende gezelligheid. Ieder die nog nooit is geweest kan ik een bezoek van harte aanbevelen.

De uitslag van de wedstrijd werd nog interessanter doordat Regio Noord een extra "Soft-skin" prijs ter beschikking stelde. Ook de firma Scale-Line stelde drie prijzen beschikbaar.

De uitslag van de kampioenschappen 1992 was als volgt:

<i>Cat. A:</i>	<i>1e prijs:</i>	<i>L.P. van Rijn,</i>	<i>T35 Russische zware tank</i>
	<i>2e prijs:</i>	<i>A. Poirot,</i>	<i>Landsverk M38 pantserwagen</i>
<i>Cat. B:</i>	<i>1e prijs:</i>	<i>A. van Netburg</i>	<i>Armcor G6 "Rhino"</i>
	<i>2e prijs:</i>	<i>J.C. Grinwis</i>	<i>Sherman D.D. tank</i>
<i>Cat. C:</i>	<i>1e prijs:</i>	<i>L. Hassing</i>	<i>diorama met Britse Sherman tank</i>
	<i>2e prijs:</i>	<i>H. van Dijk</i>	<i>diorama</i>
<i>Cat. D:</i>	<i>1e prijs:</i>	<i>J. Frankema</i>	<i>diorama</i>
	<i>2e prijs:</i>	<i>M. Boer</i>	<i>BMP in Afghanistan, 1988</i>
<i>Cat. E:</i>	<i>1e prijs:</i>	<i>A. v.d. Wetering</i>	<i>M5 High-speed tractor</i>
	<i>2e prijs:</i>	<i>J. Westerbeke</i>	<i>M113 ACAV</i>

De wisselbeker werd uitgereikt aan L.P. van Rijn voor zijn zeer mooi gebouwde T35 Russische zware tank.

De door Regio Noord toegekende prijs ging naar C. Blijleven voor zijn Eerste Wereldoorlog tafreel, een T-Ford met daar achter een vliegtuigromp.

De Scale-line prijzen werden als volgt verdeeld:

<i>Volwassenen :</i>	<i>P. Merts</i>	<i>Een veldkeuken "ergens in Nederland", 1940</i>
<i>Jeugd :</i>	<i>A. v.d. Wetering</i>	<i>M5 High-speed tractor</i>
<i>Best of show:</i>	<i>L. Hassing</i>	<i>Diorama met Britse Sherman tank</i>

De belangrijkste punten die in het vergadergedeelte aan de orde kwamen waren:

1. voor de kascommissie stelden zich beschikbaar F. Weisfelt en J. van Asperen;
2. de thema's voor 1993 zijn: 1e bijeenkomst: "scratchbuild" modellen en 2e bijeenkomst: voertuigen in dienst van de VN, in het heden en het verleden.
3. aftredende bestuursleden in 1993 zijn Johan H. Groen en Joop v.d. Weerden. Beiden stellen zich herkiesbaar, maar andere leden kunne zich uiteraard ook verkiesbaar stellen (inlichtingen hierover bij de secretaris).
4. wilt u eventueel bij u bekend zijnde militaire musea en/of collecties aanmelden voor museumlijst die wij willen samenstellen?
5. de mogelijke excursie naar Saumur is in ieder geval uitgesteld tot het voorjaar 1994. Dit i.v.m. de verhuizing van het museum. Momenteel zijn er goede contacten en een bezoek aan het museum, waarbij we misschien ook de werkplaat en de opslagplaats zouden kunnen bekijken, lijkt zeer wel mogelijk. Momenteel werken we aan een excursie naar het Legermuseum in Brussel. In de volgende TANK hopen we daar meer over te kunnen vertellen.

VRAAG & AANBOD

Johnny van Leusen, [redacted] zoekt detailfoto's en/of tekeningen van de Kfz 69 Horch S.E.Pkw (Horch 1A) en de Kübelwagen. Eventuele kosten worden uiteraard vergoed.

T.G.H. v.d. Peppel, [redacted] bouwt Israëlische voertuigen in schaal 1:87 Omdat er daarvan op de markt vrij weinig verkrijgbaar is hoopt hij dat er leden zijn die hem kunnen helpen met detailtekeningen en/of foto's van de volgende voertuigen: M60 Blazer, T55/T62 Blazer, M60 Mag'Ach 7, verschillende M113-uitvoeringen. Voorts hoopt hij dat iemand hem kan helpen aan een catalogus van AEF Design. Kosten worden vergoed.

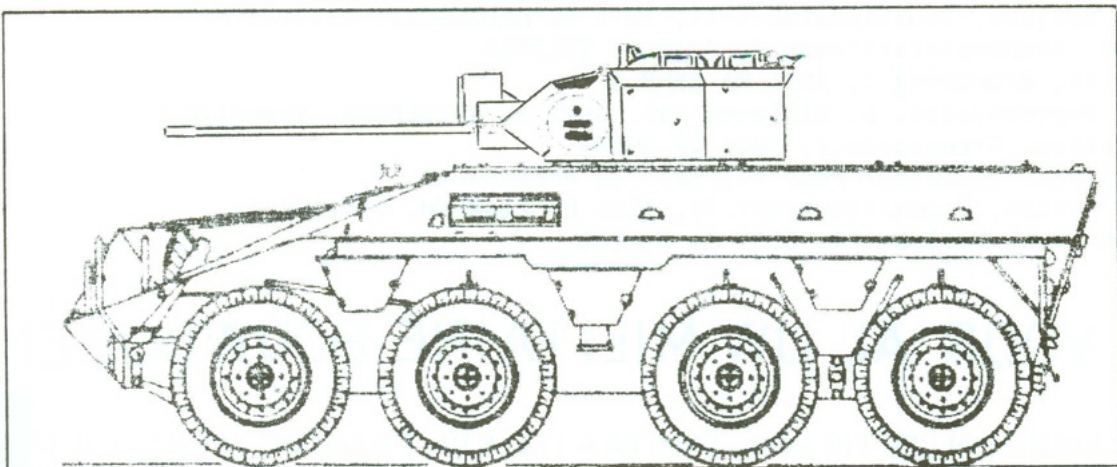
Theo Braat, [redacted] is op zoek naar het boekje "Anti-tank weapons" van de serie "WW2 Fact Files" van Peter Chamberlain. Liefst in goede conditie, prijs n.o.t.k.

Theo Naus, [redacted] vraagt wie hem kan helpen aan informatie over de AMX-30. Alles is welkom. Ook zoekt hij gegevens over de SCUD-B. Vooral foto's van de achterkant van het voertuig zijn welkom.

K. Postmus, [redacted] zoekt iemand die de Leopard 1A4 in schaal 1:16 van Tamiya wil verkopen. Ook zoekt hij het adres van een man uit Almere of Lelystad die een Leopard 2 in schaal 1:8 gebouwd heeft.

Marc Tempels, [redacted] is op zoek naar informatie over een DAF YP-408 met een toren van de YPR-765 PRI. Dit voertuig schijnt ooit eens gepland te zijn door de RDM in Rotterdam. Het was waarschijnlijk bedoeld als tijdelijke oplossing voor pantserinfanteriebataljons die pas rond 1987/88 uitgerust zouden worden met de YPR-765

In 1980/81 is er ooit eens een tekening gepubliceerd, wanneer precies en in welk blad is echter niet meer bekend. Marc heeft onderstaande tekening gemaakt uit zijn herinnering, het is niet gezegd dat de destijds gepubliceerde tekening er ook zo uitzag.

Weet iemand misschien of het bij een plan is gebleven, zijn er daadwerkelijk ontwerpen gemaakt en is er misschien zelfs een prototype gebouwd? Elke informatie over dit project is welkom.

Rob Landsbergen, [redacted] zoekt fotocopies van Military Modelling, mei 1991, het artikel over de Challenger MBT met extra bepantsering (zoals gebruikt in de Golfoorlog) en Military Modelling, de recentie over Tamiya's 1/35 Challenger in Golfuitvoering. Dit artikel moet na augustus 1991 verschenen zijn, de juiste maand is niet bekend.

Kosten worden uiteraard vergoed.

Hij heeft te koop: een stereoscopische infanterie-afstandsmeter (defect) uit 1915. Merk Barr & Stroud, type F.T.27 Mk.III Prijs f 75,=

H.J. de Haan uit Assendelft biedt aan, in één koop: de nummers 1 t/m 61 van het blad "Toen en Nu" en een aantal bouwdozen. In 1:35: Nitto, Kettenrad SdKfz 2 en Hanomag SdKfz 251-1 (beiden half gebouwd); Tamiya: US Army gevechtswagen M8 (half gebouwd); Heller: Franse motorfiets; Revell: BMW met zijspan.

In 1:72: Fujimi: KV-II laatste type en Jagd Tiger; Revell: Opel Blitz met Flak 38, Nebelwerfer; Airfix: RAF Emergency set, Panther, Panzerwagen 234, Universal Carrier met 6-ponder, Scammel tanktransporter.

Te bevragen bij J.A. Boeren, [REDACTED]

H. van Dijk, [REDACTED] biedt aan : 129 verschillende Engelse voertuigen in schaal 1:72 van Airfix. Graag telefonische reactie na 19.00 uur.

Nico Los, [REDACTED] zoekt de Horch Kfz.15 van Italeri. Graag telefonische reactie na 19.00 uur.

T.G.H. v.d. Peppel, [REDACTED] heeft te koop: 1x Peddinghaus 12,8 cm. Flakgeschütz Gerät 40, in kunsthars en metaal, schaal 1:35. Nieuwprijs f 190,=, nu f 100,= + de helft van de portokosten.

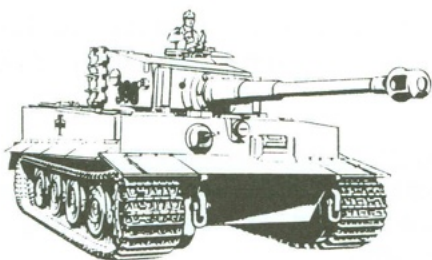
C.F.A.H. Ruiter, [REDACTED] biedt aan: 1 x gebruikte figuurzaagmachine, merk HOBBY-LUX 450, voor f 250,- (nieuwprijs f 369,-).

NIEUWE LEDEN

B.G.J. Bohte, [REDACTED]
 M.F.J.M. Bolleboom, [REDACTED]
 R. van Essen, [REDACTED]
 H. v.d. Heuvel, [REDACTED], jeugdlid
 J.J.P. Keijzer, [REDACTED]
 G. Maas, [REDACTED]
 W. Paulus, [REDACTED]
 P. van Peperstraate, [REDACTED], jeugdlid
 J.A. Rutten, [REDACTED]
 W. Strijker, [REDACTED]
 H. van Westen, [REDACTED]
 J.G. de With, [REDACTED]

VOOR AL UW MILITAIRE BOUWDOZEN

RUIME KOLLEKTIE VAN -TAMIYA - ITALERI - FRANCOIS VERLINDEN

Plein 1960 Amstelveen
 Galerij 68b - 1181 ZP Amstelveen
 Telefoon 020-456571
 Geopend van maandag-middag/mzaterdag
 donderdag-avond - koopavond

REGIONIEUWS

Op 3 oktober j.l. was het gezellig druk op onze regiomiddag bij Nico Los in Heerhugowaard. We waren met ongeveer 15 man, die de nodige modellen en boeken hadden meegebracht, waardoor er voldoende gespreksstof was. Rob de Jong bracht enkele primeurs mee, zoals de nieuwe MLRS van Italeri, en ook daar waren de aanwezigen zeer in geïnteresseerd.

Hierdoor en door de goede zorg van Nico en zijn echtgenote werd het een zeer geanimeerde en geslaagde middag.

Op vrijdagavond 18 december treffen we elkaar weer, en nu bij Marcel Zwartz, Coornhertkade 2 in Alkmaar. Vanaf zo'n uur of acht 's avonds is iedereen daar van harte welkom. Ook hier weer graag modellen etc. meebrengen.

Speciaal vermelden we er bij dat dit een ROOKVRIJE avond wordt!!! Als je komt, dan graag even een telefoontje naar Marcel (██████████) of naar Jan van Veen (██████████).

REGIO ZUID-OOST

Sinterklaas bij regio Zuid-Oost?

Nauwelijks zullen bij u de Sinterklaascadeaus zijn uitgepakt, of de volgende pakjes-middag staat in regio Zuid-Oost alweer op het programma.

Op **zaterdag 19 december** houdt uw regiocoördinator een regiomiddag bij hem thuis. Het leek mij deze keer wel aardig om "de handel in verslavende middelen", zoals mijn vrouw mijn modelbouwactiviteiten pleegt te noemen, eens centraal te stellen. In ieder geval is iedereen die nog wat te ruilen of te verkopen heeft, van harte welkom. Voor degene die niets te verhandelen heeft, is er natuurlijk altijd wel wat om bij te praten of om te laten zien.

Voor de jeugdleden wil ik van harte uitnodigen. Zij zijn m.i. te weinig op de bijeenkomsten aanwezig. Ook leden van buiten de regio mogen bij mij door de voordeur!

Een ieder is welkom aan de ██████████ te Grave, vanaf 14.00 uur. Wel graag even van tevoren opgeven (tel. ██████████). Ik heb een namen- en adressenlijst van de regio, dus als je nog vervoer of mede-reizigers zoekt, dan kun je mij bellen.

Voor degenen die nog niet eerder bij mij thuis geweest zijn volgt hier de routebeschrijving:

* vanuit ri. Ede: A50 aanhouden ri Den Bosch. Afslag Wychen/Nijmegen, afslag Berg-haren/Niftrik, einde afslag rechts richting Grave. In Grave: bij tweede stel verkeerslichten rechts af, richting Velp. Eerste weg links (Traverse) en derde weg links. Na ± 300 meter: ██████████.

* vanuit ri Den Bosch: A50 volgen tot Heesch. Prov. weg N321 nemen ri Grave/Uden. Op viersprong met molen rechtdoor ri Grave. In Grave: bij eerste verkeerslicht linksaf ri Velp. Zie verder hierboven.

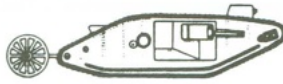
Tot 19 december!
GERT MONS

TWENOT

Regio coördinator
Theo de Haan

Regio Noord

TWEDE NEDERLANDSE ORGANISATIE van TANKHOBBYISTEN
DUTCH ARMOUR ASSOCIATION (DAA)

Tel: [REDACTED]

Het was zaterdag 26 september j.l. De jaarlijkse regioday van afd. Noord. En wat voor een! We kunnen terugzien op een zeer geslaagde dag, wat mogelijk werd gemaakt door de familie Veltstra uit Noordahuizum, een restaurateur van militaire voertuigen en lid van "Keep Them Rolling".

Bij aankomst stonden de wagens al te schitteren in de zon (zie de foto van de GMC op de omslag van deze TANK). Dit zorgde er natuurlijk voor dat er niets meer stuk kon (behalve de modellen natuurlijk). Iedereen kon naar hartelust fotograferen en vragen stellen aan de heer Veltstra. Ook wil ik in deze mevrouw Veltstra niet vergeten, die zo aardig was ons ruim van koffie met cake te voorzien. Geweldig! Nogmaals onze hartelijke dank daarvoor.

Na een poosje werd de motor van de GMC gestart en ik had de eer plaats te mogen nemen naast de heer Veltstra om een ritje te maken naar een plaatselijke transporteur die een oude Canadese Dodge Kipper uit 1943 gekocht had. De man had onder het rijden de klompen aan en voor een GMC-fanaat zoals ik was het een belevenis om eens in een echte GMC mee te rijden.

Daarna werd het tijd om richting Sneek te gaan en onze dag verder voort te zetten in de Basisschool "De Ark", waar Jan Frankema werkzaam is. Ook hier hebben we bijzonder plezierig gehandeld, gekopieerd en onder leiding van Jan van een voortreffelijke diashow genoten. Jellie Frankema, ook nog namens de aanwezigen heel hartelijk bedankt voor de heerlijke soep die je voor ons klaargemaakt had!

Tenslotte wil ik Peter van Kempen uit Noordahuizum bedanken voor de moeite die hij gedaan heeft om z'n dorpsgenoot Veltstra zo ver te krijgen dat al z'n materieel voor ons opgesteld heeft.

Theo de Haan.

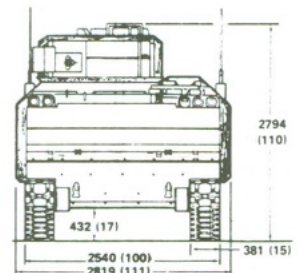
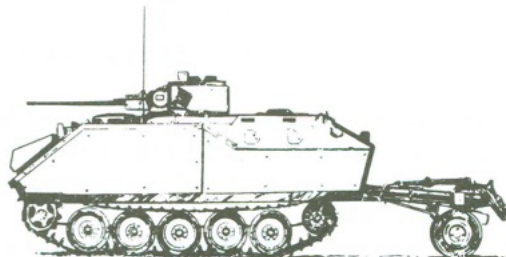
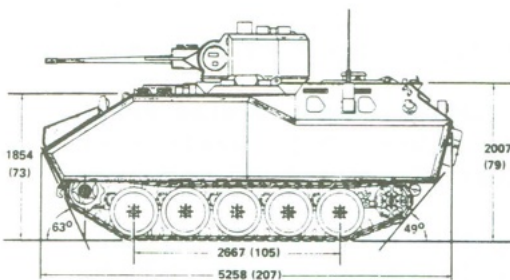
AGENDA

18 Dec. Regioavond Noord Holland bij Marcel Zwart in Alkmaar.

19 Dec. Regiomiddag Zuid Oost bij Gert Mons te Grave.

20 Mrt. TWENOT ledenvergadering Kralingseveer (Rotterdam).

26 Juni. Opendag Koninklijke Landmacht.

**YPR-765
NEDERLAND**

BOEKBESPREKINGEN

MODERNE BEWAPENING IN KORT BESTEK, J. Lenselink

De titel van dit 76 pagina's dikke werkje dekt de zeer interessante inhoud volkomen. Het doel van dit boekje is het publiek op een zo eenvoudig mogelijke wijze een zo duidelijk mogelijk beeld te geven van de moderne wapens en de huidige ontwikkeling daarvan.

De volgende groepen wapens passeren de revue: geschut met munitie, tanks met geschut en pantsering, infanteriewapens, mijnen, vliegtuigbewapening en NBC-wapens. Een literatuuropgave is achterin opgenomen.

Een aanbevelenswaardig boekje, speciaal voor die leden van TWENOT die uit de aard der zaak belangstelling voor deze materie hebben, maar (nog) niet over duidelijke achtergrondinformatie beschikken.

Het boekje wordt uitgegeven door De Bataafse Leeuw en kost ca. f 15,=

J.L.A. de Grave.

HISTORY OF THE LIGHT TANK, VOL. I, "STUART", P.R. Hunnicutt

Goed nieuws uit de States voor (miniatuur)-tankers. De Amerikaanse tankspecialist P.R. Hunnicutt heeft een nieuw boek het licht doen zien. De titel staat boven dit artikel.

Op 512 bladzijden en in 1554 z/w en 8 kleurenillustraties doet Hunnicutt het ontstaan van de Stuarttank uit de doeken, van de eerste Lichte Tanks M2 tot de veel meer verfijnde M5A1, die op het eind van de oorlog door alle pantsereenheden werd gebruikt, en de M24 die in de laatste maanden van der oorlog zijn intrede deed. Ook de M22 Locusttank wordt behandeld. Weliswaar werd deze niet door de Amerikanen gebruikt, maar wel door de Engelsen bij hun oversteek van de Rijn in 1945.

Behalve deze tanks vindt u in het boek ook de M34, M18 TD en verschillende LVT's vermeld, alsmede het gebruik van deze voertuigen na de oorlog.

Een "must" voor de liefhebber en voor de (amateur)tankspecialist!

Het boek is verkrijgbaar voor f 59,99 (inclusief verzending) bij The History Bookshop, 2 The Broadway Friern Barnet Road, LONDEN N11 3DU, Engeland. Maar wellicht kan uw eigen boekhandel u er ook aan helpen. Ook Boekhandel Houtschild in de Papestraat in Den Haag zal het wel kunnen leveren.

J. Vink, Den Haag.

MUSEUM 1939-1945

Dat je in het leven soms ook voor aangename verrassingen komt te staan ondervond Melchior Kremers. Afgelopen zomer besloot hij lekker in eigen land met vakantie te gaan en de keuze viel op de provincie Groningen.

Tijdens een van de dagtochtjes die hij daar ondernam, werd ook het plaatsje Uithuizen aangedaan. Tot zijn grote verbazing stond daar een bord met de tekst "Museum 1939-1945". De eerste gedachte was dat daar wel weer het geijkte aan voertuigen te zien zou zijn, maar hij kon het toch niet laten er even een kijkje te gaan nemen. De folder die hij intussen had bemachtigd, beloofde namelijk meer.

En inderdaad, er was meer. Er waren enkele zeer unieke voertuigen (zie lijst) en ook een zeer interessante verzameling met onderdelen en uitrustingsstukken van neergestorte vliegtuigen die in de Groningse bodem waren aangetroffen. En tenslotte een uitgebreide collectie van allerlei authentieke verbindingssapparatuur.

Dit kleine museum was voor hem een complete verrassing en hij raadt het iedereen aan.

De volgende voertuigen zijn er te zien: GMC CCKW-353 cargo; GMC CCKW-353 compressor "LE ROI"; GMC DUKW-353; GMC CCKW-353 workshop; M4A3 Sherman 105 mm HVSS; 47 mm anti-tankgeschut (Frans); Maybach stafauto (Duits); Sterling HCS 330, 15 ton, heavy wrecker; Ford GPW Jeep; FWD SU-COE artillery tractor; M3A1 Halftrack; M29 Weasel; Autocar U-7144T tractor (closed cab & trailer); CMP F60L general service; Ford Universal carrier; Dodge WC54 ambulance; Dod-

ge WC52 weapons carrier; Ward LaFrance M1A1 heavy wrecker; Adler stafauto (Duits); Diamond T 975A bridging pontoon.

Het museum is gelegen tegenover de Menkemaborg in Uithuizen, Dingeweg 1-3, aan de mooie Eems-Dollardroute en is gehuisvest in een lommerrijk gelegen Groninger boerderij. De openingstijden zijn van 1 april tot 1 oktober, alle dagen van 9.00 tot 18.00 uur. Uithuizen is per trein bereikbaar, het museum is 10 minuten wandelen van het station. Ook rijden er regelmatig bussen van Groningen naar Uithuizen. Gado lijn 61, uitstappen Uithuizen, halte Museum 1939-1945.

REISINFORMATIE

Auto: Via A28 - N 46 van Utrecht
Via A7 - N 46 van Amsterdam
Via A7 - N 46 van Hamburg

Trein: Station Groningen richting
Roodeschool, Station Uithuizen,
10 minuten lopen naar het Museum

Bus: Bussen rijden regelmatig van
Groningen naar Uithuizen, halte
Museum 1939 - 1945, Gado lijn 61

OPENINGSTIJDEN

Van 1 april tot 1 oktober alle dagen van
9.00 tot 18.00 uur.

Stichting Museum
1939 - 1945
Dingeweg 1 - 3
9981 NC Uithuizen
Tel. 05953 - 4100
Fax 05953 - 4100
Bank: ABN-AMRO
nr. 466354673

TIJDSCHRIFTEN

Nu al meer dan 10 jaar lang verschijnt ieder kwartaal het -engelstalige- tijdschrift **Wheels & Tracks**. Het is alleen best mogelijk dat u er nog nooit van gehoord hebt, want het is alleen verkrijgbaar per abonnement. Om mij onbekende redenen is de uitgever of de redactie er nog nooit toe over gegaan het blad ook via de tijdschriftenhandel in de verkoop te brengen. En eigenlijk is dat jammer, want het blad is iedere keer weer zeer de moeite waard.

Wheels & Tracks bevat ieder kwartaal zo'n 50 pagina's en gaat over militaire voertuigen, zowel wiel- als rupsvoertuigen. Er zijn enkele vaste rubrieken, zoals Readers Forum, waarvoor lezers over de hele wereld foto's en berichtjes toesturen over militaire voertuigen die ze "ergens" zijn tegengekomen; MV Events, die handelt over bijeenkomsten van bezitters van veelal oude militaire voertuigen; Seen, Read, Heard, waarin actualiteiten worden genoemd en Before and After, waarin in enkele foto's de restauratie van militaire voertuigen wordt belicht.

Het meeste leesgenot haal je natuurlijk uit de artikelen. De variatie daarin is groot. Alle tijdperken worden bestreken, van de Eerste Wereldoorlog tot en met de Golfoorlog. Het merendeel van de artikelen gaat over wielvoertuigen, hoewel de rupsvoertuigen beslist niet worden vergeten. Goed geïllustreerd door foto's worden de ontwikkeling, het gebruik en de eventuele varianten beschreven. Om een idee te geven van de verscheidenheid: het laatst verschenen nummer 41 bevatte artikelen over de gepantserde Ford wielcarrier die tijdens WO2 in India en Nieuw Zeeland werd gebouwd; een artikel over de "New Desert Rats", de Britse gepantserde strijdkrachten tijdens de Golfoorlog; een foto-artikel over militaire voertuigen in Noord Irak; stafauto's van het Amerikaanse leger in het Duitsland van kort na de oorlog en een artikel over de Bison, de betonnen pantservoertuigen die de Britten in 1940 bouwden (de "concrete mobile pillboxes").

Het blad biedt zowel door de geschreven artikelen als door het fotomateriaal iedere keer weer verrassingen en ik kan het iedere liefhebber aanraden het eens een jaartje te proberen. Ik vermoed dat het dan niet bij dat ene jaartje zal blijven.

Een abonnement is verkrijgbaar bij Uitgeverij Quo Vadis, Postbus 3121, 3760 DC Soest, 02155-18641 en kost f 54,= per jaar.

Kees Blijleven

MODELBOUW

J.L.A. de GRAVE

MATCHBOX M41 WALKER BULLDOG (schaal 1:32)

Een flinke doos, een goede plaat van de tank, maar een abominabel slechte Nederlandse vertaling! De inhoud van de doos bestaat uit een aantal in groen plastic gespoten ramen met onderdelen die goed gevormd zijn en onderling goed passen. De schaal kan een bezwaar zijn voor hen die meerdere modellen bij elkaar willen opstellen.

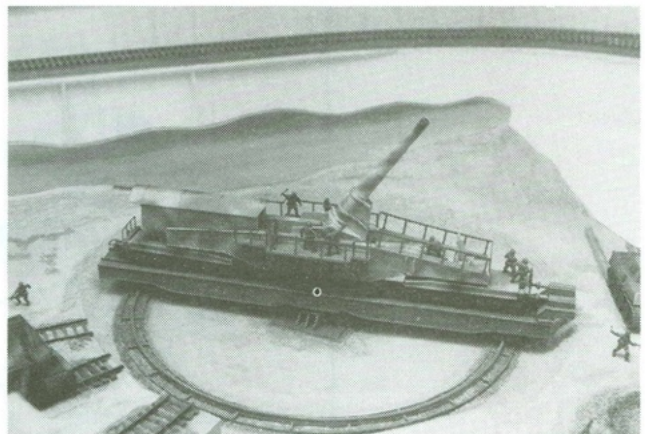
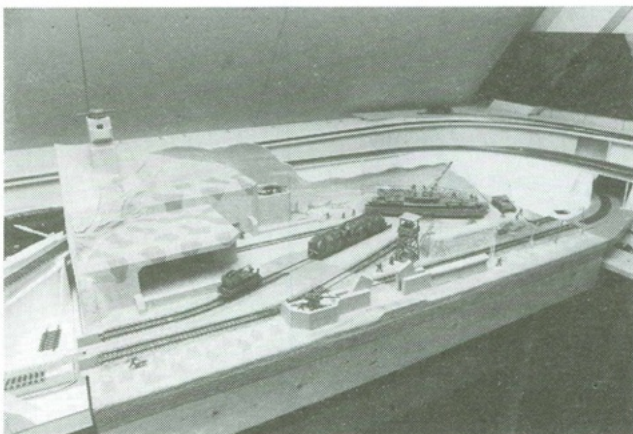
De bouw biedt geen speciale moeilijkheden. De bouwbeschrijving, in de vorm van een serie duidelijke schetsen, is afdoende. Jammer dat de onderdelen in de ramen niet zijn genummerd. De toren draait met 4 pennen in het gat in het rompdek en wordt tegen afvallen geborgd met 4 om de pennen te lijmen busjes (hier zeer matig lijm gebruiken!). Alle luiken zijn te openen. Er zitten 2 scharnierogen te veel in de doos en die heb ik gebruikt om het achterste luik, dat boven de transmissie, te bevestigen. Normaal is dit luik vastgezet door de bovenste romphelft op de onderste te lijmen. Ik liet de bovenkant los (zie verder op).

Een bijzonderheid die niet in de beschrijving is aangegeven is de mogelijkheid om met weinig moeite de loopwielen verend te maken. De asjes waaraan de wielarmen zitten, zijn met heel weinig speling in de romp gelagerd en over een flinke lengte. Daardoor geen waggelende wielen zoals bij de M47! Aan de binnenzijde kunnen op deze asjes driehoekige hefboompjes worden gelijmd. Het is eenvoudig om hier vervolgens draadjes aan te knopen. Dan enige millimeters van de hefboom een klein trekveertje en daaraan een draad die aan een in de achterkant van de romp ingelijmd oogje wordt geknoopt. Deze veermogelijkheid en de bijzonder slappe rupsbanden vragen gewoon om opstellen in ruw terrein.

Ook de openen luiken met eronder de details van de motor en de transmissie (het huis van het versnellingsbakstuurmechanisme) geven mogelijkheden voor een diorama. Motorisering, waar de veermogelijkheid om vraagt, is misschien mogelijk, ik heb daar nog geen tijd voor gehad. Ook aan de binnenkant van de tank is detaillering aanwezig.

Hoe dan ook een model dat ondanks de oude stijl (oude matrijzen van Renwall) bijzonder aantrekkelijke mogelijkheden biedt!

-.-.-.-.-

"KURZE BRUNO" -spoorweggeschut-

door LEX TEMPELMAN

Het blad Railhobby organiseerde een dioramawedstrijd ter gelegenheid van de modelspoorrepositie RAIL'92 die eind september in Den Bosch werd gehouden. In dit artikel beschrijf ik het complete diorama-moduul en de toegepaste bouwtechnieken, alles in schaal HO (1:87). In een volgend artikel kom ik in detail terug op het spoorweggeschut met maatschetsen en foto's.

Het moduul vormt een onderdeel van een (zolder)modelspoorbaan. Een deel daarvan bestaat uit een tafel van 120 x 280 cm. met daarin een uitsparing van 60 x 120 cm waarin ik naar keuze verschillende standaard Hobbytrak-modulen kan inschuiven.

Het diorama-verhaal.

Het diorama-verhaal speelt tijdens de 2e Wereldoorlog ergens aan de Franse kust in een onderdeel van de Atlantikwal.

In een tweebaans spoorlijn is een aftakking gemaakt naar een zware artilleriestelling in de duinen. Het middelpunt is een Vögele-draaischijf (1) met daarop een stuk 28 cm. spoorweggeschut type "Kurze Bruno" (2).

De stelling bestaat verder uit een commandobunker (3) met op een toren een "Hochleitstand" (4) voor afstandmeting van doelen. Op het bordes (5) een 88 mm

persperre" (8), betonblokken die met een lierinstallatie bediend worden. Een anti-tankkanon op het bordes (9) bestrijkt de toegangsweg.

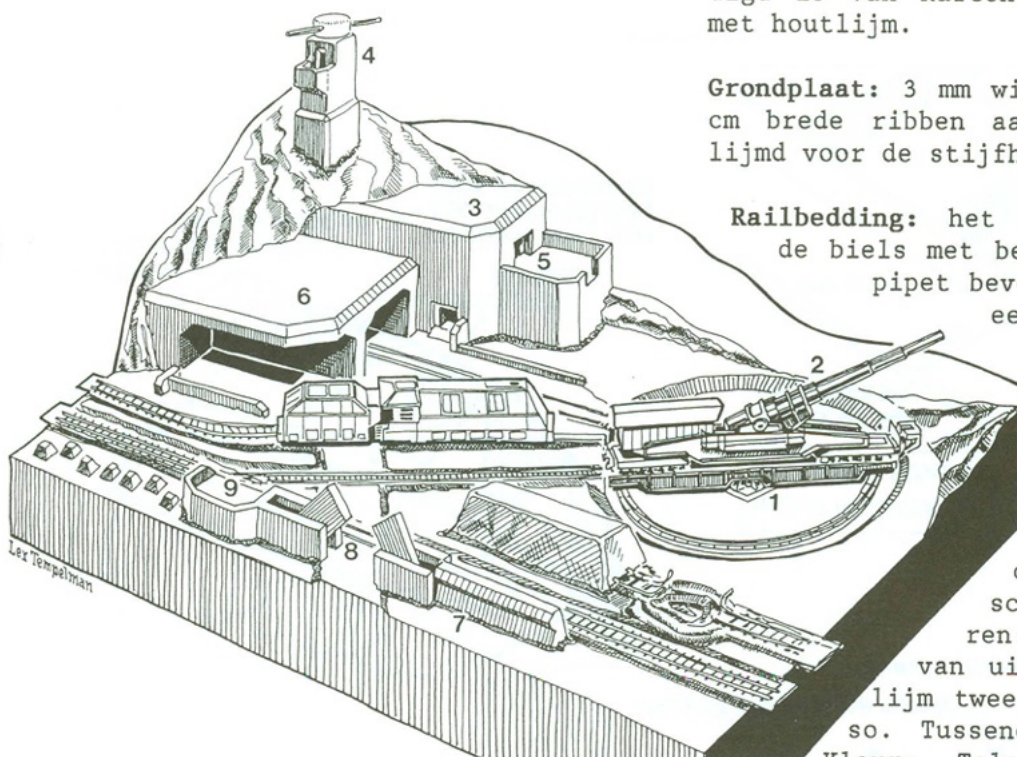
Twee geallieerde jachtbommenwerpers, een Amerikaanse Thunderbolt en een Engelse Typhoon voeren een aanval uit. Van een nabijgelegen vliegveld is een Horten opgestegen voor een tegenaanval.

Toegepaste bouwtechnieken.

Algemeen: Het diorama-module bestaat uit twee delen: een houten frame (60 x 120 cm, 120 x 12 mm + 10 mm spaanplaatring) en een opbouw die geheel vervaardigd is van karton en papier, gelijmd met houtlijm.

Grondplaat: 3 mm wit ivoorkarton met 3 cm brede ribben aan de onderkant gelijmd voor de stijfheid.

Railbedding: het aquariumzand tussen de biels met behulp van een knijpipet bevochtigen met water + een paar druppels afwasmiddel. Daarna verdunde houtlijm er op druppelen.

Bunkers en anti-tankwal: 1,1 mm karton met inwendige verstijvingschotten. Beschilderen: na het wegschuren van uitstekende randen en lijm twee lagen Talens Gesso. Tussendoor licht schuren.

Kleur: Talens Taleta, grijs, wit, puntje geel. Tamponeren met brede kwast.

Twee lagen onverdund levert een enigszins ruw oppervlak zonder strepen.

Duinen: afdekken met structuurbehangpa-

luchtafweerkanon (FLAK). Voor werkzaamheden aan het spoorwegkanon dient de betonnen shelter (6).

De stelling wordt afgeschermd met een anti-tankwal (7) die ter plaatse van de toegangsweg bestaat uit een "Walzkör-

pier. Eerst tot een prop frommelen, glad strijken, met kwast houtlijm aanbrengen en dan over de ruwbouw draperen. Schilderen met Talens Taleta: geel, veel wit, puntje grijs in verschillende verhoudingen. Tamponeren met kwast om vloeiende overgangen te krijgen tussen de verschillende nuances.

Wachttorenen: luciferhoutjes met houtlijm.

Spoorweggeschut en draaischijf:

draaistellen: afkomstig van Lima 10-assige mengtrommelwagen (nr. 309049).
frame: ivoorkarton, 1,1 en 0,5 mm, gelijmd met Technicoll van Tesa, bestreken met thinnerverdunde hard PVC-lijm 35 van Bison (dit dringt gedeeltelijk in het karton en maakt het geheel hard en stijf).

kanonloop: 80 grs. briefpapier, opwickelen op een 3 mm ijzeren pen. Tijdens het opwickelen verdunde PVC-lijm er tussen aanbrengen. Beginnen met papier ter breedte van de totale lengte van de loop, wikkelen tot de gewenste diameter (\varnothing 7 mm).

Vervolgens een smallere strook voor de volgende diameter en zo naar achter toe

steeds dikker. Met ca. 100 gram lood is het geheel verzwaard tot een totaal gewicht van 150 gram.

Voertuigen: Matchbox

Stoomloc + wagen: Revell

Figuurtjes: Revell

Vliegtuigen: Thunderbolt: Heller

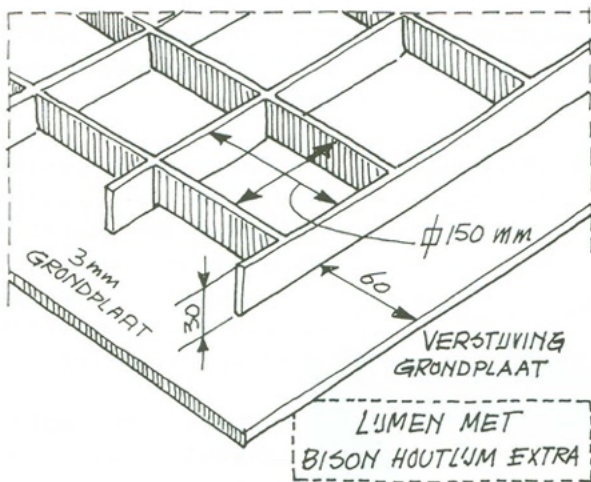
Typhoon: Airfix

Horten: Pioneer 2

Beschilderen met Humbrol Enamel. Eerst geheel spuiten met mat grijs. Dan met de kwast de camouflage opbrengen. Strepen en weatheren (vliegtuigen) met kleurpotlood. Decals aanbrengen met Talens Acryl vernis (mat).

Literatuur: 1. Deutsche Eisenbahn Geschütze (Gerhard Taube-Motorbuch Verlag, Stuttgart); 2. Deutsche Eisenbahn Geschütze (Joachim Engelman); 3. Heft 16 Das Waffen Arsenal (Podzun Verlag, Friedberg).

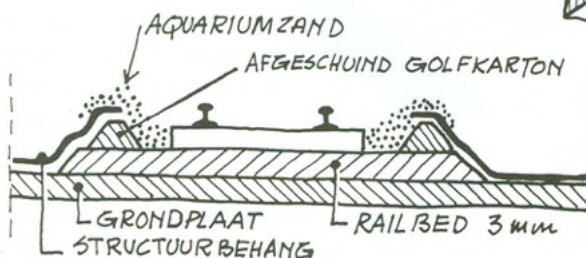
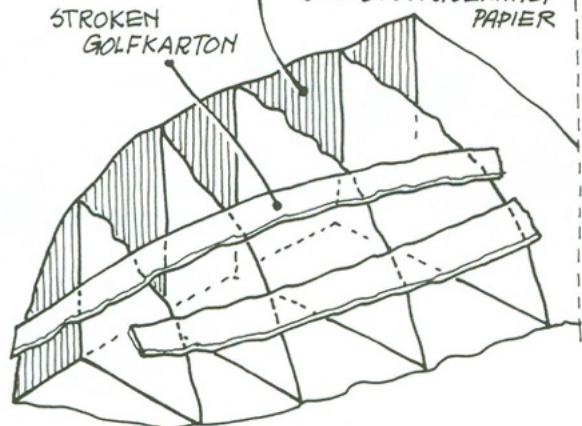
In een volgend artikel ga ik in woord en beeld nader in op de "Kurze Bruno".

DUINOPBOUW MET
PROFIELSCHOTTEN
VAN 3 mm KARTON

AFDEKKEN MET
STRUCTUURBEHANG-
PAPIER

STROKEN
GOLFKARTON

STALWART, FV622 en FV623 amfibische vrachtauto 6x6, 5 ton

In 1959 werd bij Alvis Limited in Coventry begonnen met de ontwikkeling van een 5 tons High Mobility Tactical Truck. De vrachtauto werd gebaseerd op componenten van voertuigen uit de reeds in productie zijn de FV600 serie, te weten de FV601 SALADIN, FV603 SARACEN, FV610 SARACEN COMMAND VEHICLE en de FV651 SALAMANDER FIRE-CRASH TRUCK. Deze ontwikkeling werd uit eigen middelen bekostigd. Het voertuig kreeg de naam "STALWART" (stoer, krachtig, vastberaden).

Het eerste prototype, de PV1, was niet amfibisch en op verzoek van geïnteresseerd geraakte militairen werd er in 1961 een tweede prototype gebouwd, de PV2, dat wel amfibisch was. Hierbij kreeg de bovenbouw zijn bijzondere vormgeving. Dit type werd door het leger uitvoerig aan de tand gevoeld en uiteindelijk ingevoerd als de FV620. Er werd een bouwopdracht verstrekt voor 140 stuks als voorserie. Ook deze werden weer stevig getest, door de troepen onder zeer verschillende omstandigheden en op diverse plaatsen op de aardbol. Hieruit kwamen enkele zaken naar voren welke verbetering behoeften en bij de vervolgserie werden doorgevoerd.

De bouw van de verbeterde serie startte in 1961, het voertuig kreeg het nummer FV622. Gewijzigd waren o.a. de hydrojets en de grootte van de ramen. Uiterlijk bestaat het grootste verschil uit de op de cabinehoeken veel dieper doorgetrokken ruiten en een geheel veranderde afsluiting van de laadbak. Vooral de grotere hoekramen gaven de hoog zittende bestuurder een beter zicht.

In 1971 werd de productie gestaakt, nadat er 1090 stuks waren geproduceerd. Een aantal hiervan werd uitgerust met een hydraulische laadkraan en deze kregen het nummer FV623. De kraan was gebouwd door Atlas.

De constructie van de Stalwart wijkt op vele punten af van die van een gewone vrachtwagen. Het voertuig is in drie delen op te splitsen, namelijk 1. de onderromp (bootvormig) met daaraan zes onafhankelijk geveerde wielen, 2. een

cabine voor drie personen en 3. een laadbak met extra hoge boorden en een laadvermogen van vijf ton.

In de onderromp zit het hele technische deel van het voertuig. Voorin een hydraulische lier met een capaciteit van 10 ton, dan een brandstoftank van 450 liter, daarna een verdeelkast, de versnellingsbak en de motor en als laatste de radiator.

De wielen worden geveerd door middel van torsiestaven welke evenwijdig aan de romp lopen. De vier voorste wielen worden gestuurd. De aandrijving in het water gebeurt door middel van twee hydrojets welke ter hoogte van de achterwielen tegen de romp zijn aangebouwd. In het water wordt hij hier ook mee bestuurd. Indien deze hydrojets niet werken kan hij zich ook voortbewegen door de draaiende wielen, waarbij de gestuurde wielen als roer dienen. De snelheid is dan uiteraard veel minder.

Vanuit de verdeelkast lopen twee assen naar elke zijde van het voertuig. Deze drijven de middelste wielen aan. Op deze assen zitten wederom verdeelkasten, via welke verbindingssassen de voorste en de achterste wielen aandrijven. U ziet hier dus een heel mooi voorbeeld van een "H"-aandrijving.

De koellucht wordt aangezogen via een rooster achterin het cabinedak en loopt via verschillende componenten naar de radiator.

Ook de plaats van de chauffeur is ongevoerd, namelijk in het midden van de cabine.

Het voertuig kan een aanhangerlast trekken van 8 ton.

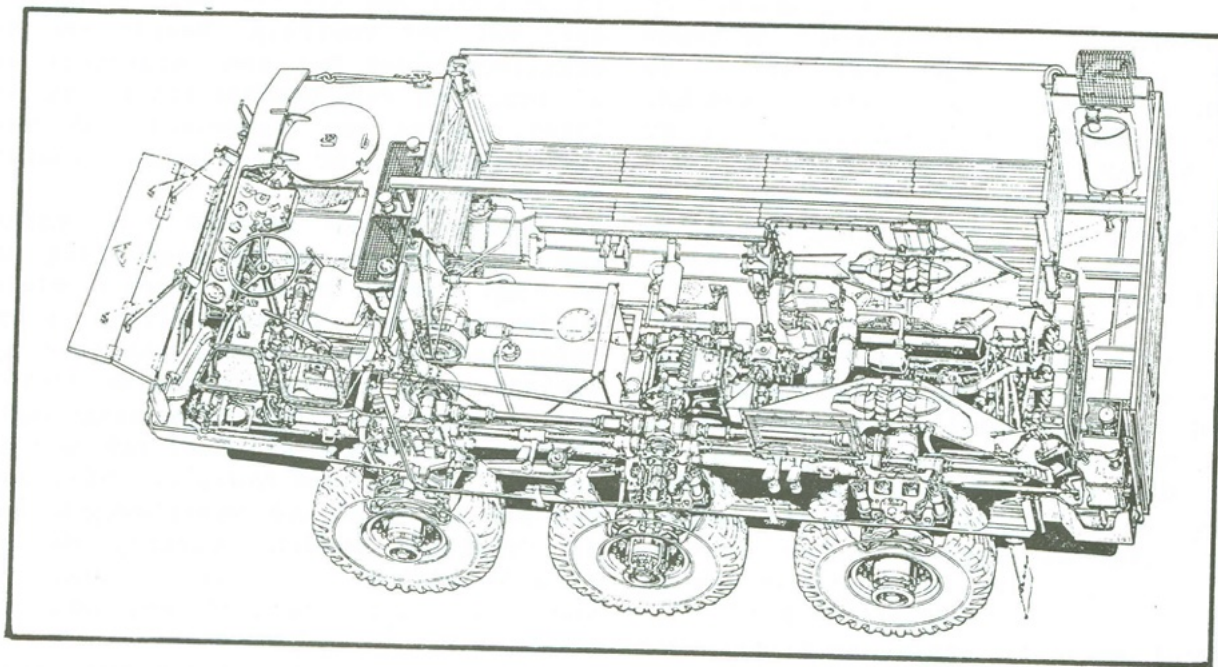
Momenteel is de Stalwart nog volop in gebruik bij het Britse leger. Een opvolger is er niet, zodat hij ondanks zijn reeds vrij hoge leeftijd nog wel enkele jaren mee zal moeten gaan.

Het Duitse leger heeft ooit plannen gehad om er 100 stuks van te kopen, doch dit is nooit doorgegaan. Wel zijn er twee gekocht voor proefnemingen.

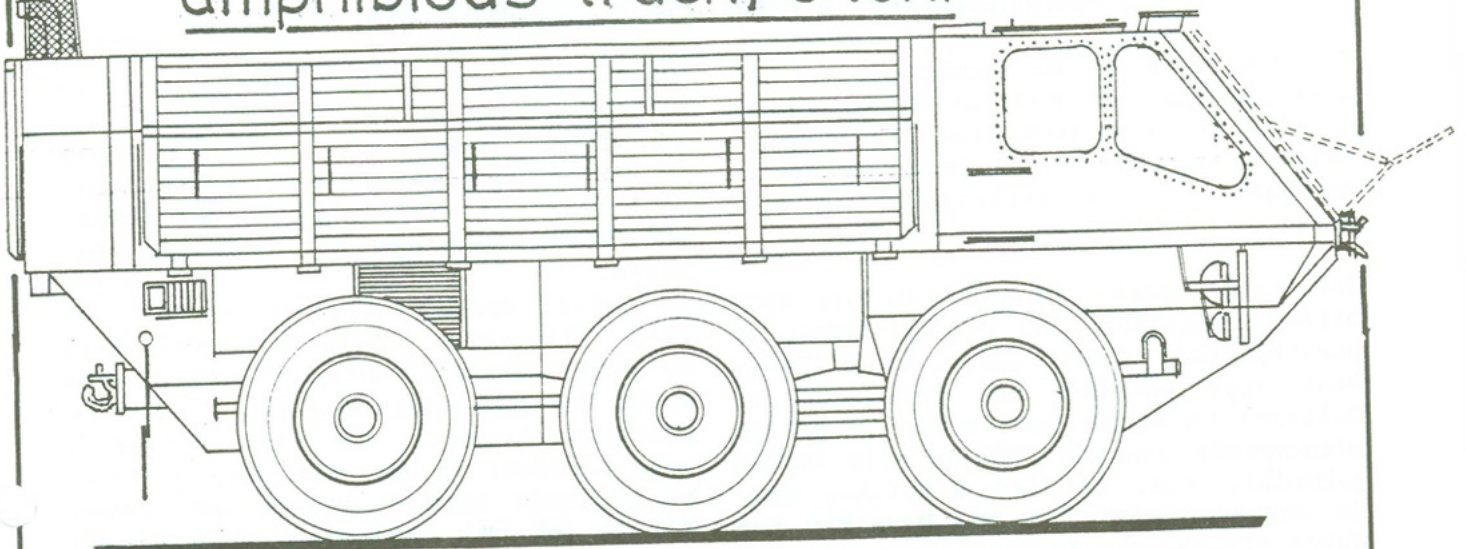
Ook schijnen de Zweden en de Oostenrijkers er enkele te hebben gehad. Kan iemand mij daar meer over vertellen?

Technische gegevens:

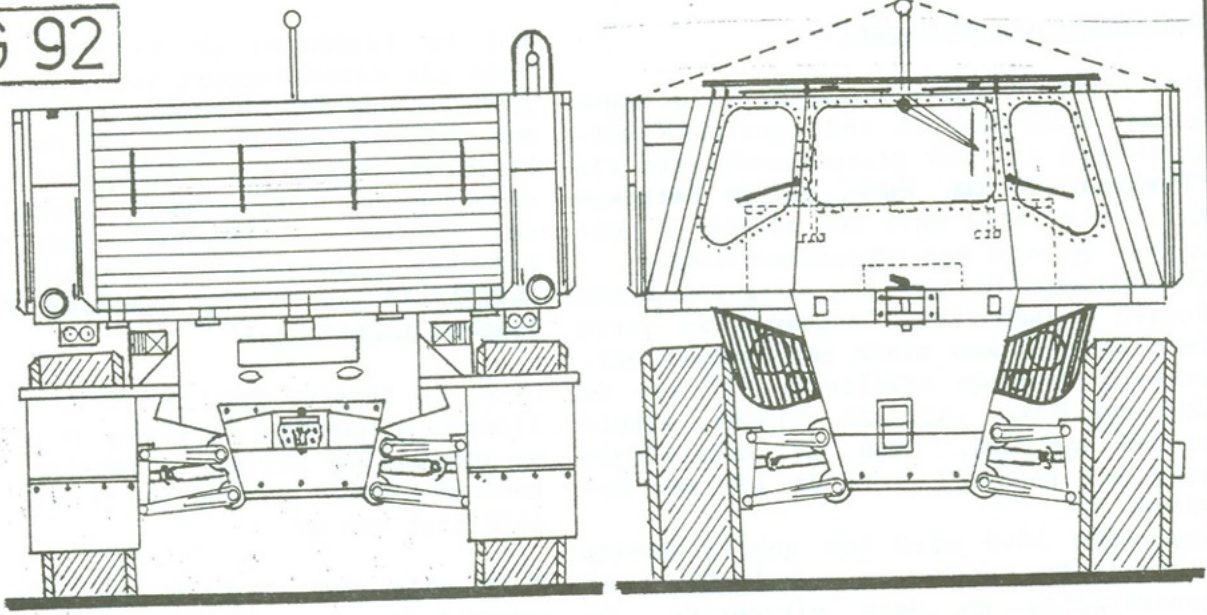
lengte	:	635 cm	eigen gewicht	:	8400 kg
breedte	:	262 cm	laadvermogen	:	5000 kg
hoogte	:	264 cm	motor	:	Rolls Royce type B81, 8 cyl. in lijn, 65166 cc., 220 pk. bij 2500 toeren/min.
wielbasis	:	152/152 cm			
max. snelheid:		65 km/uur (weg)			
		9,5 km/uur (water)			

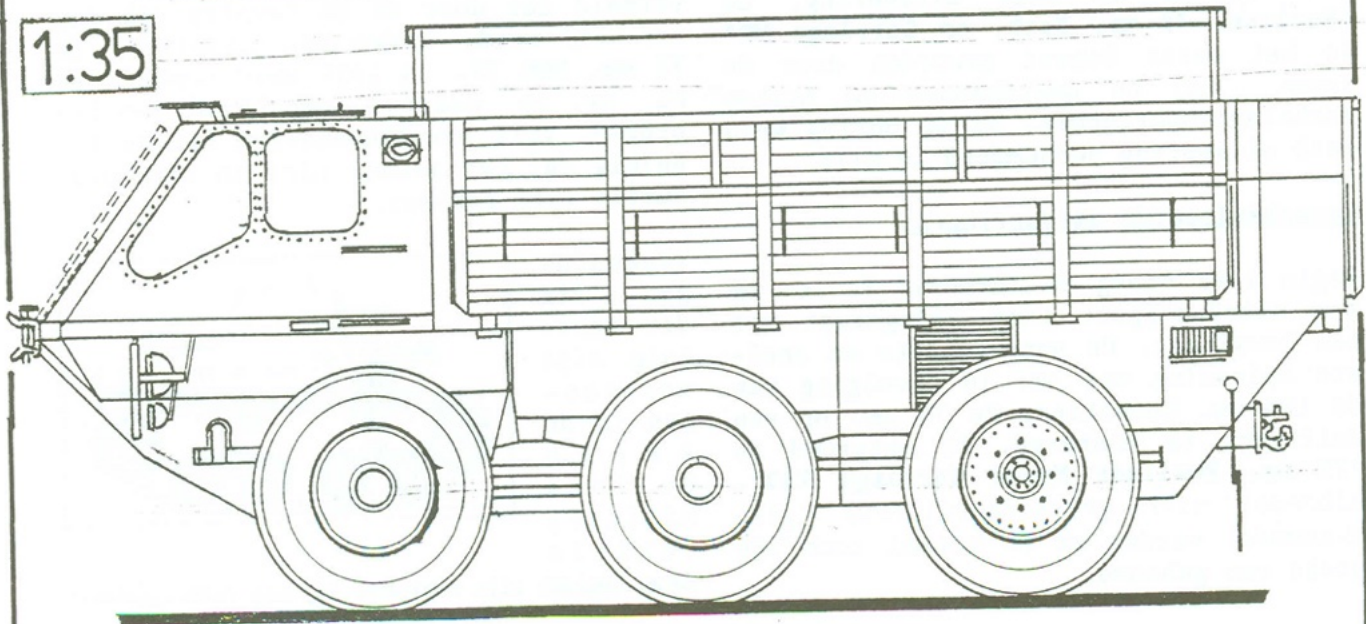
Alvis, STALWART, 6x6 high mobility,
amphibious truck, 5 ton.

JG 92

1:35

De Amerikaanse 75 mm. "Pack" howitzer M1, M1A1

In 1920 verzocht de commissie die belast was met de modernisering van de artillerie, een stuk, caliber 3 inch, geschikt te maken voor berg- en "pack" gebruik, met een reikwijdte van 4500 meter.

Het woord "pack" betekent in dit verband (draag)last. Het geschut moest in verschillende delen (hier 4) uitneembaar zijn teneinde het per paard of muilezel te kunnen vervoeren. Dergelijk uitneembaar geschut werd in vele landen gebruikt, o.a. bij het K.N.I.L., waar de Zweedse Bofors 76 mm. Mountain Gun M1928 als 7½ Berg in gebruik was.

Getrokken uitvoeringen.

Het eerste ontwerp (M1920E) werd afgekeurd, doch het in 1922 gestarte ontwerp werd in 1927 gestandaardiseerd als **"Howitzer 75 mm, Pack, M1 on Carriage M1"**. Iets later werd het sluitstuk veranderd en werd het typenummer M1A1.

De Carriage M1 was nog uitgevoerd met houten spaakwielen. Gedurende de jaren twintig werd een nieuw onderaffuit ontwikkeld voor de cavalerie. Dit was de Carriage M3A1, -A2, -A3. Slechts enkele werden gebouwd, doch de onderaffuit werd wel gebruikt voor de 105 mm. Howitzer M3.

Omstreeks 1940 werd een geheel nieuwe onderaffuit ontworpen, bedoeld voor motortractie en deze uitvoering, de **"Howitzer 75 mm, Pack, on Carriage M8"** is het meest bekend geworden door de inzet bij de Amerikaanse en Britse luchtlandingstroepen. Na de oorlog werd deze uitvoering hernummerd in M116

Gemechaniseerde uitvoeringen.

Begin 1942 vroeg de "Armored Force" om een close-support tank, uitgerust met een howitzer. De eenvoudigste en snelste oplossing was om, in navolging van de 105 mm. howitzer, de 75 mm. op een Halftrack te monteren. Zo ontstond de **"75 mm. Howitzer Motor Carriage T30"**. Alhoewel niet gestandaardiseerd (geen M-nummer) werden er in totaal toch 500 stuks van gebouwd.

Een betere oplossing werd bereikt door een nieuwe toren met daarin gemonteerd een 75 mm. howitzer op een lichte tank M5 te plaatsen. Op 23 april 1942 werd het prototype, T47, als **"75 mm. Howitzer Motor Carriage M8"** gestandaardiseerd.

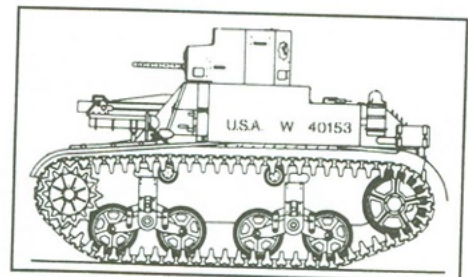
In totaal werden in de jaren 1942 en 1943 1778 stuks gebouwd. In wezen werd de howitzer M1A1 gebruikt, doch deze moest worden uitgerust met een "tube mounting support". De type-aanduiding werd hierdoor 75 mm. How. M2. De later zo gebouwde stukken kregen het nummer M3. De M8 HMC voldeed uitstekend als close support voertuig.

Bij de landingen in de Pacific werd toen als close support voertuig gebruik gemaakt van een M3 Light Tank toren op een LVT. Dit was de LVT(A)-2 Het 37 mm. kanon van de -2 kon echter maar beperkt steun geven. Een logisch vervolg was dus: plaats een M8 HMC toren op een LVT. Het aldus ontstane voertuig was de **"LVT(A)-4"** of voluit **"Landing Vehicle Tracked (Armored)-4"**

Later in 1944/45 werd de toren gestabiliseerd uitgevoerd en kreeg de LVT(A)-4 de aanduiding LVT(A)-5. Behalve hekjes rond de toren verschilde de -5 uiterlijk niet van de -4

Voor alle volledigheid zij hier nog vermeld dat door de US Cavalry ook nog een SP werd ontworpen, namelijk de **75 mm. HMC T3**. In 1939 werd Combat Car M1 nr. 54 daartoe omgebouwd en beproefd. Vele onvolkomenheden hadden tot gevolg dat het geheel niet in serieproductie werd genomen.

(Tekeningen van dit voertuig zijn verschenen in de serie Bellona Military Vehicle

Data. Copieën zijn eventueel bij mij verkrijgbaar.)

Munitiegegevens.

Gebruikte munitiesoorten waren brisant (HE, M48), brisant tp (HEAT, M66) en diverse andere soorten. Alleen de HEAT was als complete patroon uitgevoerd, d. w.z. huls en projectiel vormen een geheel. Andere munitiesoorten hadden een huls met vier ladingen en een apart projectiel.

Afmetingen in 1:35:

projectiel : \varnothing 2,1 mm; L: 9,0 mm
HEAT patroon: L: 17,6 mm; L.huls: 8 mm
 \varnothing 2,2 - 2,3 mm; \varnothing onderkant 2,5 mm.

MODELBOUWGEGEVENS

Getrokken versie

Van de **75 mm Pack Howitzer op Carriage M8** is vroeger door Tamiya een witmetaal model in 1:35 uitgebracht. Het is een goed model waar niets aan veranderd hoeft te worden.

Om de uitvoering op **Carriage M1** te bouwen kan gebruik worden gemaakt van de wielen van de andere witmetalen Tamiya bouwdoos, de 7,5 cm L.Inf. Geschütze 18. Daarnaast dient de boxaffuit enigszins te worden gewijzigd.

Van de **Carriage M3A1** enz. heb ik maar één foto, geen tekeningen. Als iemand daar misschien ooit aan kan komen, dan hou ik me aanbevelen!

Zelfrijdende uitvoeringen

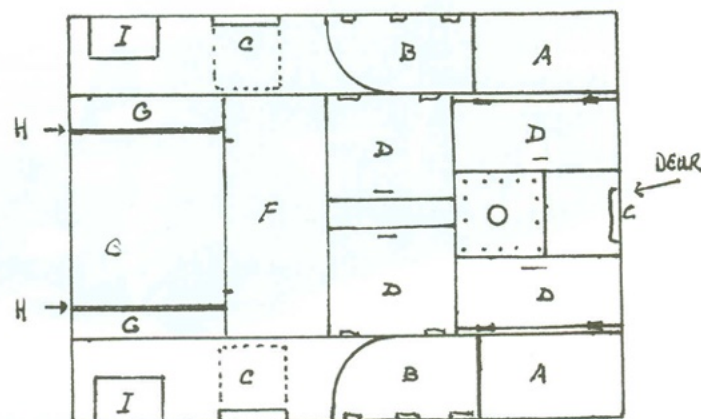
75 mm How. Motor Carriage T30. Zie de lay-out tekening van de laadbak. Het is het eenvoudigst om uit te gaan van Tamiya's M21 Mortar Carrier. In het boekje "US Halftracks of WW Two" uit de serie Tanks Illustrated staan zeer goede foto's van dit voertuig.

75 mm How. Motor Carriage M8. Hiervan is door Tamiya een model uitgebracht dat vooral aan de binnenkant de nodige fouten heeft. In Tankette Vol. 16 nr. 4 staat een beschrijving van de aan te brengen verbeteringen. Copieën kunnen worden aangevraagd.

LVT(A)-4 en -5. Ik weet natuurlijk dat NITTO indertijd een LVT(A)-5 heeft uitgebracht. Het enige wat daarvan bruik-

baar is, is de onderromp. Ik heb een Tamiya M8 toren gebruikt, een compleet nieuw bovendeck gebouwd en de rupsbanden zelf gemaakt, wat een hels werk is geweest. Er wordt gezegd dat er een LVT op de markt zal komen. Als dat model goede rupsbanden heeft is er zeker een goede LVT(A)-4 of -5 te maken.

Op de eerst volgende TWENOT bijeenkomst zal ik de gehele serie meenemen, inclusief de documentatie. Eventuele gegadigden kunnen dan alles op hun gemak bekijken en eventueel copieën bestellen.

A: M21 brandstoftanks; B: munitiekisten; C: klappzitting met vaste rugleuning; D: opklapbare luiken; O: MG .50 pintle; F: verlaagd gedeelte van de voer, 6 mm t.o.v.D; G: verlaagd gedeelte, 4 mm t.o.v. D; H: geschutplaatform-steunen, bovenkant 18 mm t.o.v. F; I: kist; Niet getekend: 2 mm brede platte rand. Alle luiken + F uitgevoerd in traanplaat.

SPEELGOED OTTEN

Militaire kits van TAMIYA, ESCI, AIRFIX,
ITALERI,HELLER, HASEGAWA.

Grote sortering militaire figuren

1:87 ROCO, MAAG, EKO

VERLINDEN PRODUCTIONS

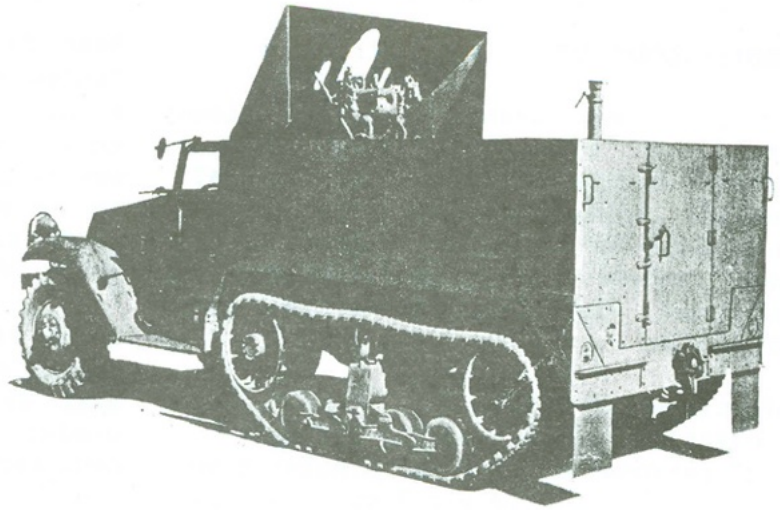
ALLE VERF- EN SPUITBENODIGDHEDEN

(Badger spuiten en -onderdelen, compressoren, spuitcabines, verf in busjes en spuitbussen, penselen, decal cote, base cote, gloss cote).

Verschillende plaatmaterialen en profielen
(EVERGREEN)

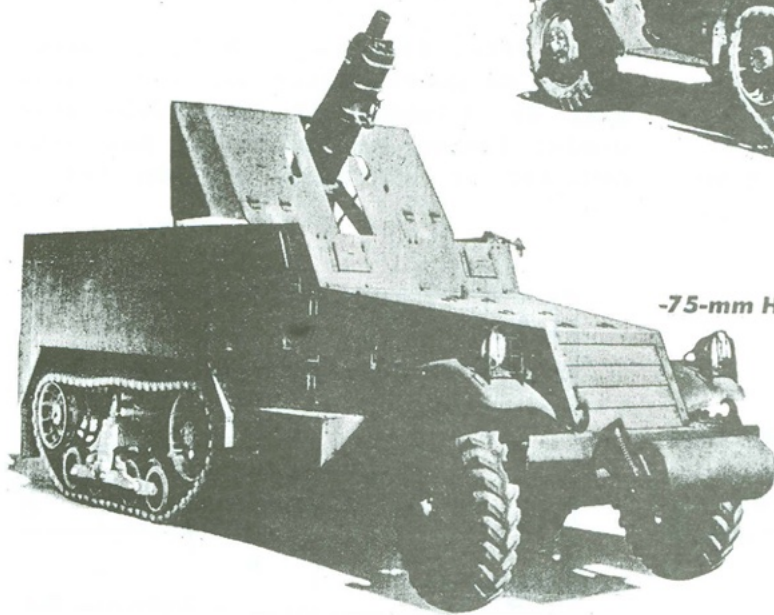
NIEUWE LAAN 7, 1068 BZ AMSTERDAM
TEL: 020-6190338

(achterzijde van de Osdorperbaan, geen winkel deur
of etalage, maar een winkel deur met een
dinky sticker en nummer 7)

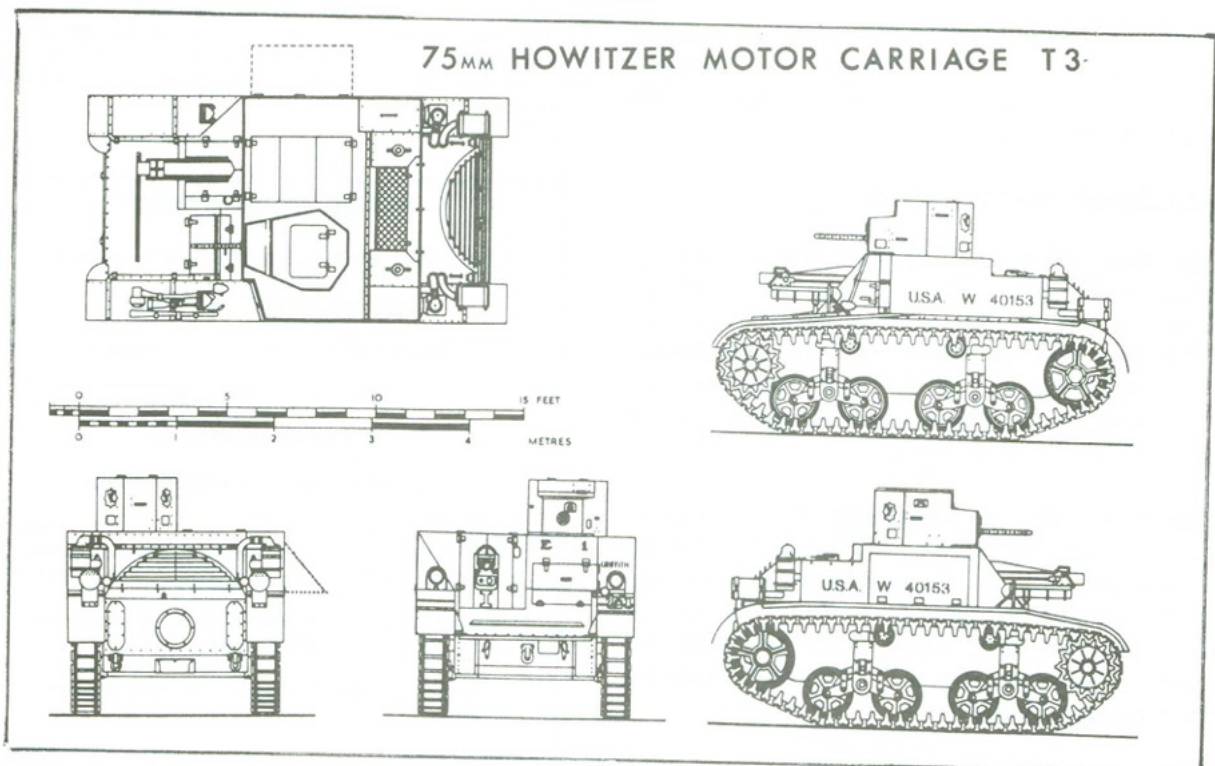
RA PD 313993

-75-mm Howitzer Motor Carriage T30 (Left Rear)

RA PD 313992

-75-mm Howitzer Motor Carriage T30 (Right Front)

OOST EUROPA IN DE TWEEDE WERELDOORLOG

MICHEL BOER/ OLAF SCHILTMANS

Deel 4 HONGARIJE (2)

VOERTUIGEN IN HONGAARSE DIENST.

Door het Dictaat van Trianon uit 1920 was het Hongarije niet toegestaan pantservoertuigen in dienst te hebben. Door de internationale omstandigheden besloot de Hongaarse regering in de jaren dertig echter het verdrag opzij te schuiven en pantservoertuigen aan te schaffen. In 1934 werd van Duitsland voor beproevingsdoeleinden een Pzkwf Ib gekocht. Omdat Hongarije echter meer op Italië was georiënteerd, werden in 1936 30 st. Cv 33 en 104 st. Cv 35 tankettes gekocht. Dit aantal werd na de Oostenrijkse "Anschluss" aangevuld met 11 Cv 35's uit het Oostenrijkse leger. Deze tankettes werden door de Hongaren voorzien van een extra koepel voor de commandant.

Hongarije probeerde zelf ook tanks te ontwikkelen. De Weiss-Straussler V4, een lichte tank, bleek echter na tests met de Pzkwf Ib en de in 1937 van Zweden gekochte Landsverk L60b niet te voldoen.

De L60b werd, na aanpassing van de bewapening, in dienst genomen als de **38M Toldi**.

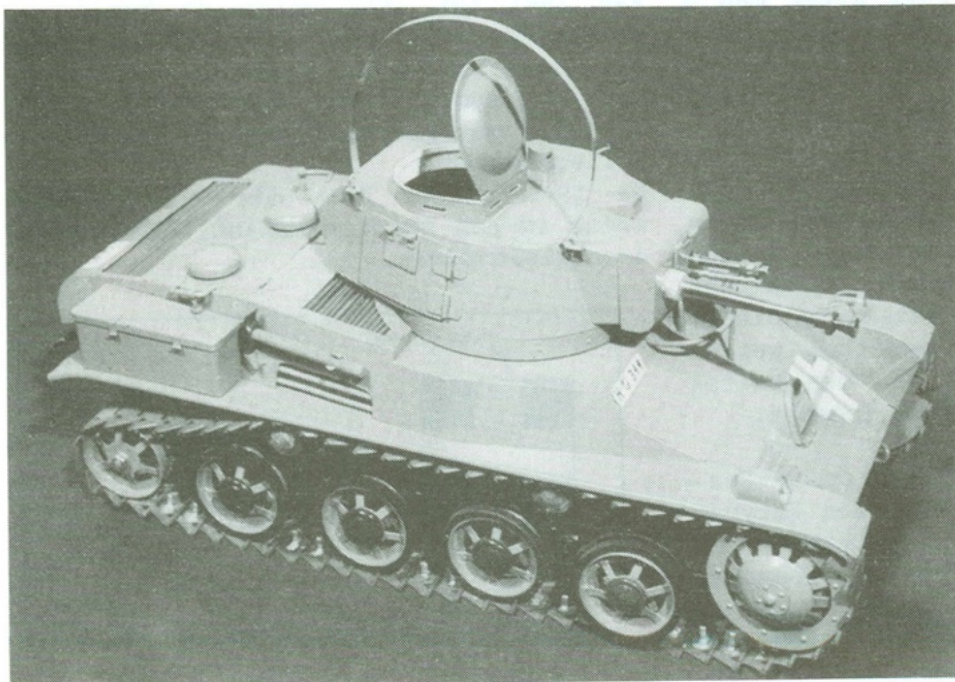
De Toldi werd in 1940 en 1941 geheel in Hongarije gebouwd. Na de negatieve ervaringen aan het Oostfront met de Toldi I en II, waar de pantsering en het 20 mm Solothurn kanon te zwak bleken, werden in 1943 in totaal 80 Toldi's omgebouwd tot **Toldi IIa** met een 40 mm. kanon dat dezelfde munitie verschoot als de bekende Bofors AA. Ook werd een Toldi voorzien van Schurzen langs de romp en de toren. In 1943 werden nog twaalf **Toldi III's** gebouwd, voorzien van een grotere en zwaarder gepantserde toren en bewapend met een 40 mm kanon.

In 1938 werd van Zweden een L62 Landsverk "Anti" gekocht. Hiermee werden in 1941/42 45 st. **Nimrod** gebouwd. Het op de Toldi lijkende onderstel werd voorzien van een van boven open toren met een 40 mm. AA kanon.

In 1943/44 werd nog een tweede serie van 89 stuks gebouwd. De Nimrod werd, hoewel eigenlijk luchtafweer, vooral als anti-tankvoertuig ingezet, wat gezien de bewapening geen succes was. Een Nimrod werd in 1943 omgebouwd tot infanteriecarrier, door de toren te vervangen door een open opbouw. Deze

"Lehel" werd echter door tekort aan productiecapaciteit niet in gebruik genomen.

Een ander Hongaars product was de door Straussler ontworpen en door Weiss gebouwde **Csaba pantserwagen**. In 1939 werd het prototype gebouwd, waarna in januari 1940 de eerste 8 st. naar tevredenheid werden gebruikt bij de annexatie van Zevenburgen (Transsylvanië). Hierna werden nog 73 stan-

38M TOLDI

daard Csaba's gebouwd en 12 st. commandowagens, die uitgerust waren met een radio en een grote frame-antenne. De Csaba's waren bewapend met een 20 mm. kanon, de commando Csaba's hadden alleen een mitrailleur.

In 1939 besloot Hongarije tot aankoop van een middelzware tank. In eerste instantie wilde men de Pzkwf.III, maar Duitsland beval de Tsjechische Skoda S-II-c (ofwel de T-22) aan. Na tests in 1940 werd deze tank in Hongarije gebouwd als de **40M Turan I**. De Turan I was bewapend met een 40 mm. kanon, zodat de munitietoevoer gestandaardiseerd werd. Dit kanon bleek aan het Oostfront te licht te zijn om de T34 uit te schakelen, zodat vanaf 1943 de **41M Turan** werd gebouwd, die bewapend was met een kort 75 mm kanon. Er werden tot 1944 285 Turan I's gebouwd en 1939 Turan II's. In 1944 werd een prototype gebouwd van de Turan III, met een lang 75 mm kanon en zwaardere bepantsering.

In 1943/44 werden ook meer dan 60 **40/43M Zrinyi II's** gebouwd, een met een 105 mm kanon bewapend stormgeschut op het onderstel van de Turan. De opbouw leek op die van de Italiaanse Semovente. Zowel Zrinyi's als Turans werden vaak voorzien van "Schurzen".

Na de zware verliezen die de Hongaarse pantsertroepen in 1941 aan het Oostfront leden, kreeg Hongarije vanaf 1942 Duitse voertuigen. In 1942 kreeg men 8 st. Pzkwf.Ib, 6 st. Pzkwf. I, 102 Pzkwf.38 (t) en 10 Pzkwf.III Ausf.M. Daarnaast kregen de veiligheidstroepen 2 st. Somua S35 en 15 Hotchkiss H38's. Tussen 1942 en 1944 kregen de Hongaren in totaal 94 Pzkwf.IV Ausf.F1 en Ausf. D, 3 Tiger I, 5 Panthers, 40 StuG III's en 100 Hetzers. Deze voertuigen werden zonder verdere aanpassingen in dienst genomen. De Tigers, in Hongaarse dienst Tigris Nehez Harckocsi geheten, werden waarschijnlijk als deel van een Duitse eenheid in 1944/45 in Polen ingezet.

De Hongaarse troepen maakten op de Russen T27's, T28's, een BT7a, een Katyusha en een Stuart buit. Hiervan is in ieder geval een T28 door de Hongaren weer ingezet.

Bij een grensconflict met het Slowaakse leger in 1939 werden een of twee LT-35's buitgemaakt, die waarschijnlijk

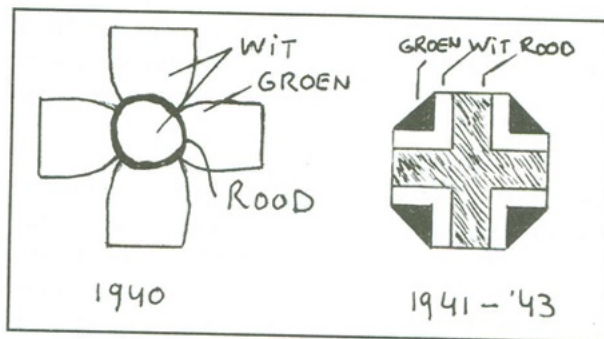
later ook weer ingezet werden.

MARKERINGEN EN KLEUREN

Vanaf 1941 waren Hongaarse voertuigen geschilderd in een camouflageschema van licht-oker en rood-bruine vlekken op een donker olijfgroene ondergrond. Na 1943 schijnen veel voertuigen alleen in donkergroen te zijn afgeleverd. Een aantal Csaba pantserwagens is in licht-oker geleverd.

Door Duitsland geleverde voertuigen werden in de originele kleuren gelaten. De in 1942 geleverde voertuigen waren pantsergrijs en later geleverde voertuigen zandkleurig.

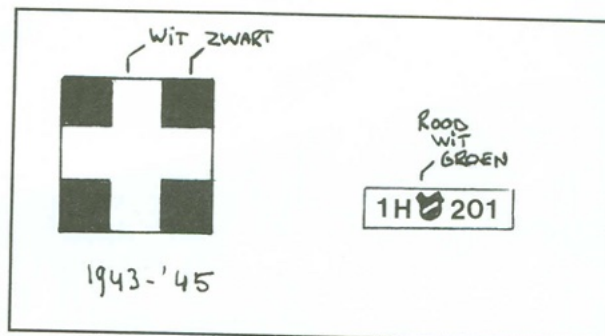
Tot aan WO2 droegen Hongaarse voertuigen geen nationaliteitstekens. De voertuigen die bij de actie in Transsylvanië werden ingezet hadden een "balkan-

kruis" (zie tek.). Dit was een wit kruis met een groene rand en een rood omrande binnencirkel.

Van 1941 tot 1943 waren de Hongaarse voertuigen voorzien van een groen kruis met witte randen en rood opgevulde hoeken. Dit symbool werd aan het Oostfront dikwijls met modder besmeurd vanwege de felle kleuren.

Na 1943 stapte men over op een wit kruis in een zwart vierkant, dat bovendien kleiner was.

Alle Hongaarse voertuigen hadden ook een kentekenplaat, bestaande uit een

letter, een schild en drie cijfers (zie tek.). Bij lichte tanks begon het kenteken met 'H'. '1H' en '2H' waren voor middelzware tanks zoals de Turan en de Panzer IV. '3H' werd gebruikt voor zware tanks zoals de Zrinyi. Het kenteken van de Csaba pantserwagens begon met 'Pc'.

Eenheidstekens werden in de regel niet gebruikt, hoewel men op sommige voertuigen emblemen ziet als een bliksem-schicht, een driehoek of een tulp.

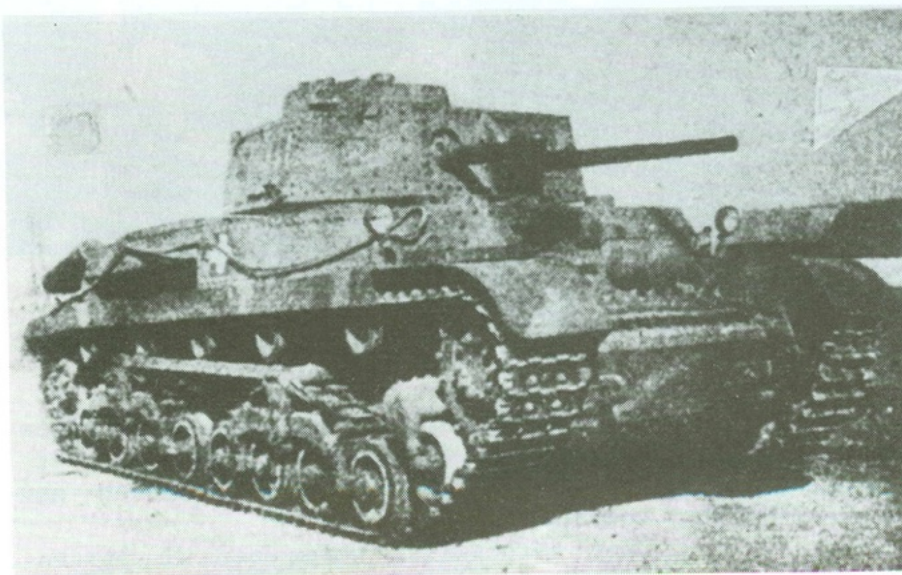
Vanaf 1944 was de situatie zo nijpend dat de meeste voertuigen zo snel mogelijk naar het front werden gestuurd, desnoods zonder markings.

BRONNEN:

Markings; registration system and associated markings for Hungarian armour/John Baumann, Mafva-Tankette;
Hungarian Tigers/Giuseppe Finizio, W&T nr. 27;
Hungarian Armour/I. Bathory en S. Zaloga, Military Modelling;
The Eastern Front, markings & camouflage/S. Zaloga en J. Grandsen, Arms & Armour Press 1982;
Toldi, a brave little warrior/G. Finizio, W&T nr. 19;
Die Pzkw 35(t) und 38(t)/Walter Spielberger, Motorbuchverlag.

CSABA
pantserwagen

TURAN II
middelzware tank

Samochód pancerny Wz.34 1/35

Tijdens mijn vakantie in Polen trof ik op een rommelmarkt in Gdansk iemand die een aantal Tamiya bouwdozen te koop aanbood. Nu had ik voor die dozen geen belangstelling, maar mijn oog viel wel op een bouwdoosje dat ik in Nederland nog niet eerder had gezien. Het betrof een model van het merk CERTI, schaal 1:35 van een Pools pantserwagentje uit de jaren dertig, de Samochód Pancerny wz.34. De verkoper sprak goed Engels, dus na het uitwisselen van wat hobby-ervaringen was de koop snel gesloten.

De geschiedenis van de wz.34 begint in 1920. Polen voerde toen een korte doch hevige oorlog met Rusland. Er werd een aantal voertuigen buitgemaakt en daaronder waren verschillende Austin-Putilov pantserwagens. Dit waren in feite gepantserde halftrupsvoertuigen. Ze werden door het Poolse leger in gebruik genomen en bevielen zeer goed, met name doordat ze een veel betere terreinvaardigheid hadden dan wiel-pantserwagens.

Halverwege de jaren twintig waren ze versleten. Er werd een delegatie naar Frankrijk gestuurd om daar Citroën-Kegresse halftrupsvoertuigen te kopen. De belangstelling ging vooral uit naar het B-10 halftrupsvoertuig, waar er enkele honderden van werden gekocht. 90 stuks ervan werden in Polen omgebouwd tot pantserwagen.

Het voertuig kreeg de aanduiding Samochód pancerny wz.28 (Pantserwagen Model 1928) en vormde de uitrusting van de zelfstandige pantserwagenseskadrons van het Poolse leger.

Ze werden intensief gebruikt tijdens vele oefeningen en al vrij snel bleek dat de rubber rupsbanden een vrij korte levensduur hadden. Derhalve besloot het Hoofd Technische Dienst van het Ministerie van Militaire Zaken in 1933 dat alle wz.28 pantserwagens van achterwielen moesten worden voorzien om daarmee dit zwakke punt op te heffen.

De eerste voertuigen waren in maart 1933 gereed voor proefnemingen door het 3e Tank- en Pantserwagen Bataljon. Deze verliepen met zoveel succes dat het 3e Bataljon in de eigen werkplaatsen ook een aantal voertuigen ombouwde. De nieuwe aanduiding werd Samochód Pancerny wz.34

Er waren in feite drie versies van de wz.34, afhankelijk van de onderdelen die voor de ombouw waren gebruikt. De basis-uitvoering van de wz.34 gebruikte de oorspronkelijke wz.28 aandrijflijn, plus de achteras van de Polski-Fiat 614. De wz.34-I gebruikte dezelfde as, maar had de nieuwe Polski-Fiat 108 mo-

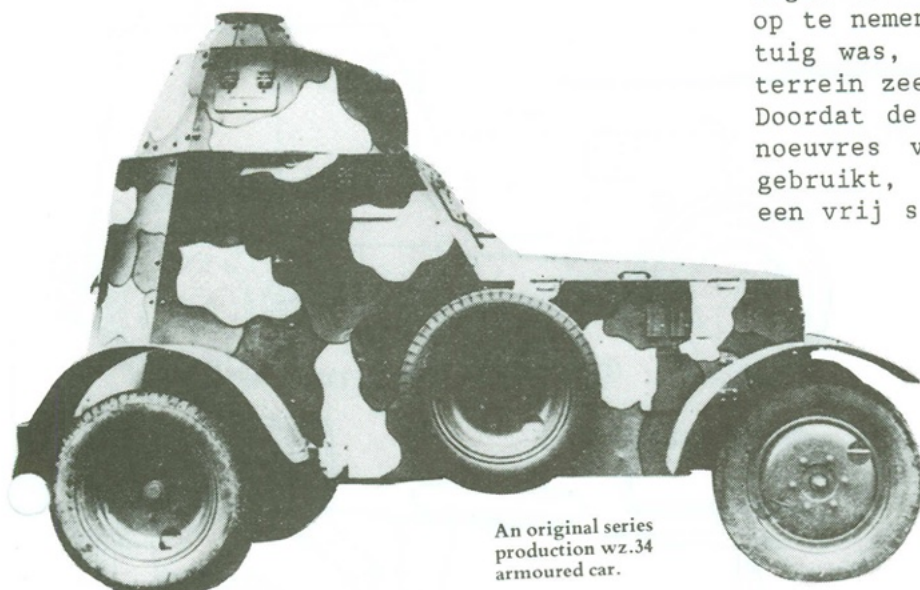

Een Citroën B-10 stafauto, gevolgd door zijn gepantserde broer, de wz.28 pantserwagen.

tor van de Polski-Fiat 508. De laatste uitvoering, de wz.34-II, had een verbeterde Polski-Fiat-III motor en een verbeterde achteras.

Deze verschillen waren aan de buiten-

kant overigens niet te zien. Het ombouwen van alle wz.28's in wz.34's was in 1937 klaar.

An original series production wz.34 armoured car.

Evenals de wz.28 pantserwagen kon ook de wz.34 op twee verschillende manieren worden bewapend, namelijk met een SA.18 Puteaux 37 mm. tankkanon of met een Hotchkiss Model 35 7,92 mm. machinegeweer. Ongeveer een derde deel van de pantserwagens was met een kanon bewapend.

Toen in 1939 de oorlog uitbrak waren er 11 pantser-afdelingen verbonden aan de cavaleriebrigades. 10 van deze afdelingen hadden een eskadron wz.34 pantserwagens, de 11e was uitgerust met wz. 29 middelzware pantserwagens.

De pantserafdelingen bestonden uit een eskadron tankettes en een eskadron pantserwagens. Het pantserwagenseskadron omvatte een hoofdkwartier en twee pantserwagenpelotons. Het hoofdkwartier had een pantserwagen, de pelotons hadden er elk drie, waarvan een bewapend met een kanon en twee met een machinegeweer. Naast deze zeven wagens had elk peloton vaak nog een extra "reserve pantserwagen" zodat de effectieve sterkte acht pantserwagens bedroeg. Daarnaast waren er een met radio uitgeruste stafwagen, drie vrachtwagens, vijf motorfietsen, een brandstof-aanhangwagen en een aanhanger-veldkeuken.

De personeelsterkte bedroeg 3 officieren, 14 onderofficieren en 28 minderen.

In de strijd met de Duitsers werd de wz.34 voornamelijk gebruikt als verken-

ningsvoertuig voor de cavaleriebrigades. De pantsering en bewapening waren te zwak om het op gelijkwaardige basis tegen de Duitse tanks en pantserwagens op te nemen en, omdat het een wielvoertuig was, was de inzetbaarheid in het terrein zeer beperkt.

Doordat de wagens tijdens de zomerma-noeuvres van 1939 al intensief waren gebruikt, verkeerden ze technisch in een vrij slechte staat en er was nauwelijks gelegenheid om hierin verbetering te brengen. Veel wagens gingen dan ook verloren door mechanische storingen of door brandstofgebrek.

Ondanks dat wisten hun zeer toegewijde bemanningsleden er toch enkele successen mee te behalen. Zo stelde bijvoorbeeld op 3 september 1939 een peloton pantserwagens van het 51e Eskadron, verbonden aan de Krakowska Cavaleriebrigade, in een kort gevecht drie Duitse pantserwagens buiten gevecht.

De bouwdoos van CERTI laat zich zonder problemen omvormen tot een heel leuk modelletje. Het is zo klein dat ik eerst dacht dat de schaal 1:48 was, maar toen ik het vergeleek met de tekening bij een artikel in een oude Military Modelling, was er geen twijfel meer. De wz.34 was inderdaad een heel kleine pantserwagen.

Zoals gezegd, het model ziet er heel leuk uit. Met name de spatborden zijn mooi dun uitgevoerd. Het staat op rubber banden die "echt mat zwart" zijn uitgevoerd.

Tot 1936 hadden de voertuigen van het Poolse leger een camouflagepatroon dat bestond uit vlekken in de kleuren licht oker, kastanjebruin en olijfgroen. De vlekken waren zwart omrand.

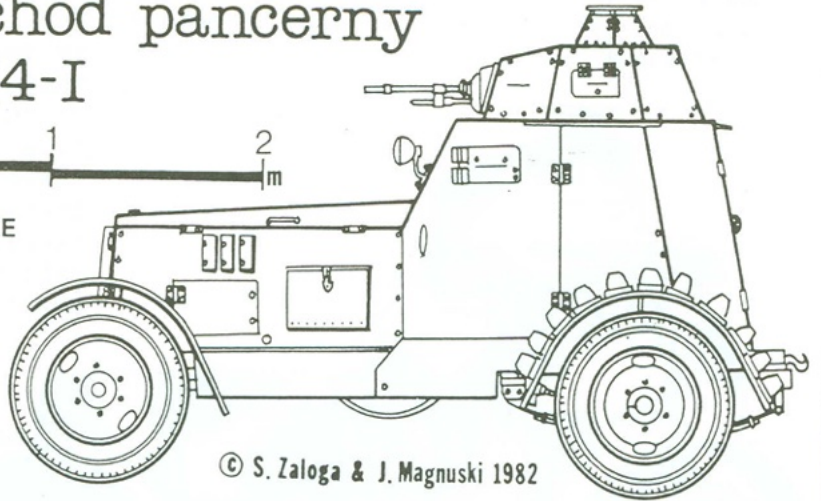
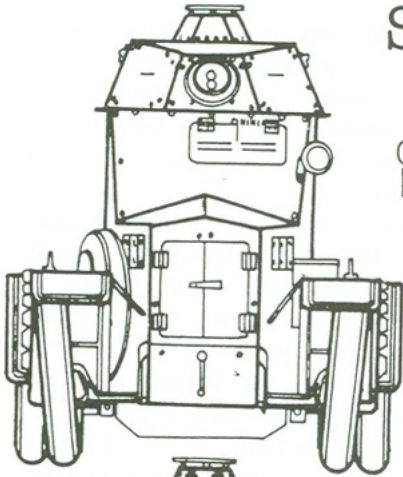
Na 1936 werd dit patroon vervangen door een "banenpatroon" in de kleuren licht zandgrijs, donker kastanjebruin en olijfgroen. De verf werd op de voertuigen gespoten, zodat de kleuren in elkaar overliepen.

Voor liefhebbers van voertuigen uit de periode rond het begin van de Tweede Wereldoorlog is het model beslist een welkome aanwinst.

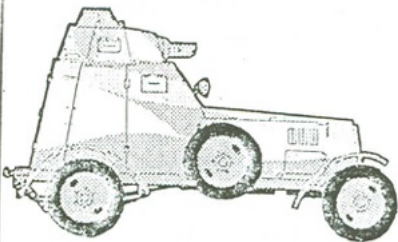
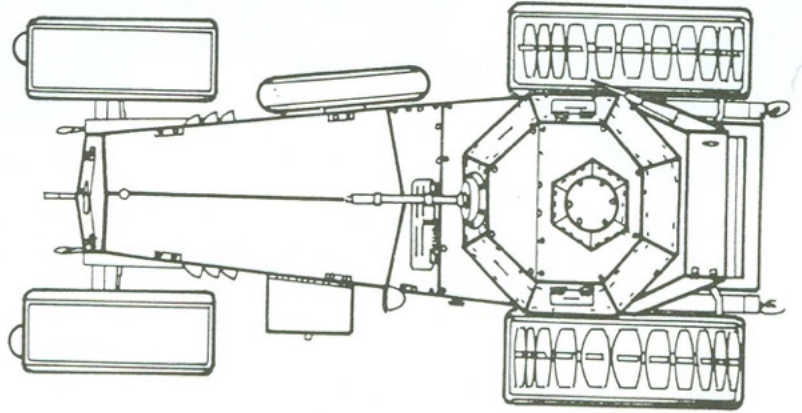
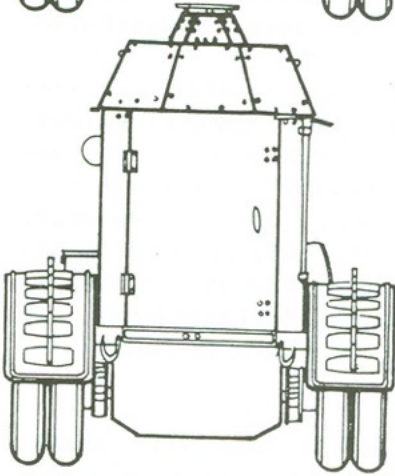
Samochód pancerny wz.34-I

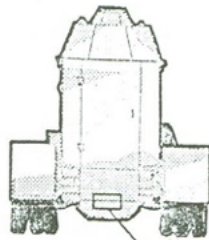
1:35 SCALE

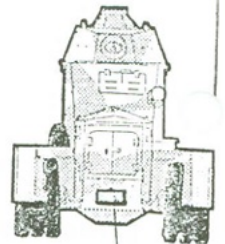
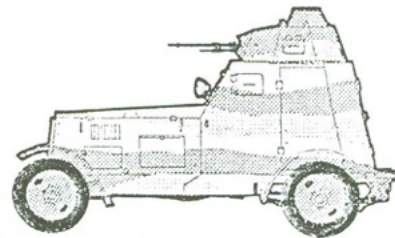
© S. Zaloga & J. Magnuski 1982

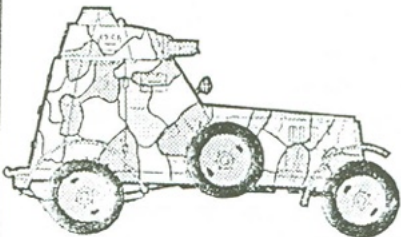
Het camouflagepatroon vanaf 1936

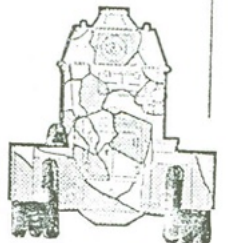
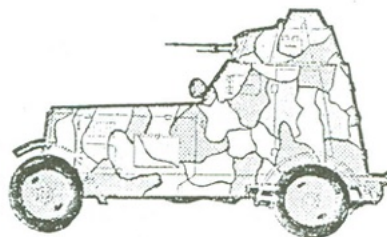
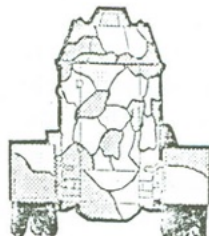
5579

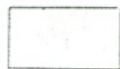
5579

Het camouflagepatroon tot 1936

Geel

Bruin

Groen

Zwart

EEN VITRINE

door J.L.A. de GRAVE

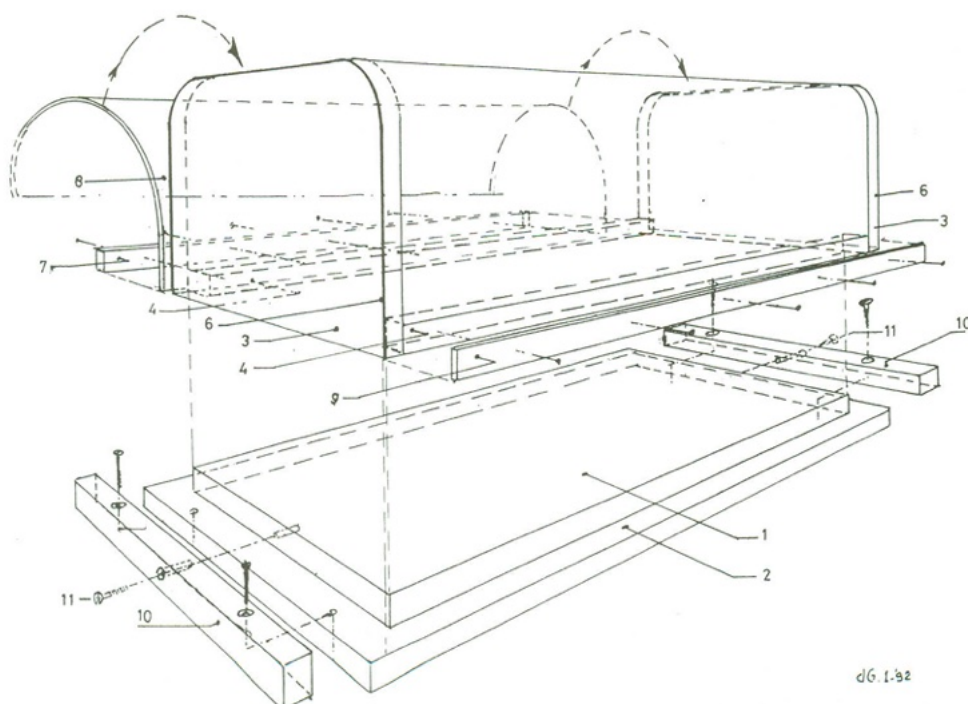
De constructie van deze vitrine is geschikt voor vrij grote exemplaren en voor kleine. De doorsnede kan worden uitgevoerd zoals op de tekening is aangegeven (de vitrine is dan stapelbaar) of aan de bovenkant in de vorm van b.v. een halve cirkel. De voet bestaat uit een plaat 1, gelijmd of geschroefd op plaat 2. Plaat 1 kan dienen als "terrein". Dit kan goed gemaakt worden van een plaat piepschuim of zachtboard, waarop met verdunde houtlijm met een scheutje afwasmiddel een laag zand of ander strooisel is geplakt. Het afwasmiddel zorgt er voor dat de lijm volledig in de poreuze laag doordringt, die daardoor keihard wordt. Plaat 1 is zo groot dat het model er met de nodige ruimte omheen op bevestigd kan worden. Plaat 2 is iets groter, zodat de vitrine om plaat 1 erop past. De beide balkjes 10 zijn buiten de vitrine op de plaat geschroefd.

De vitrine zelf bestaat uit twee eindplaten (3). Deze zijn gezaagd uit vrij dikke plastic plaat (3-6 mm dik). De omtrek van de platen 3 bekleden met tweezijdig plakband, de overtollige breedte langs de platen glad afsnijden. Met houtschroeven zijn de balkjes 4 tussen de eindplaten bevestigen. De twee latjes 7 worden eerst voorzien van een aantal gaatjes met een diameter van 1 mm. Hier kleine messing spijkertjes doorsteken.

De voor-, boven- en achterzijde van de vitrine bestaan uit een enkel vel plastic (ca. 0,3 mm.). Dit snijden we iets te groot uit en bevestigen het met een van de latjes 7 tegen een balkje 4, en wel zo dat het vel naar buiten is opgerold. Vervolgens wordt het vel om de eindplaten afgerold en ook aan de andere zijde met een latje 7 vastgezet. Rest ons het vel langs de platen 3 en de latjes 7 af te snijden.

De voet kan worden afgewerkt door er een vel schuimrubber onder te lijmen of er vier voetjes onder te bevestigen. Zet men het model goed vast op de voet, dan is het geheel makkelijk te hanteren en te vervoeren.

P.S.: het plastic vel is te verkrijgen bij zaken voor etalagemateriaal (of wellicht als afval, wat kostenvriendelijker is).

MAIL ORDER

NIEUWS IN MINIATUUR

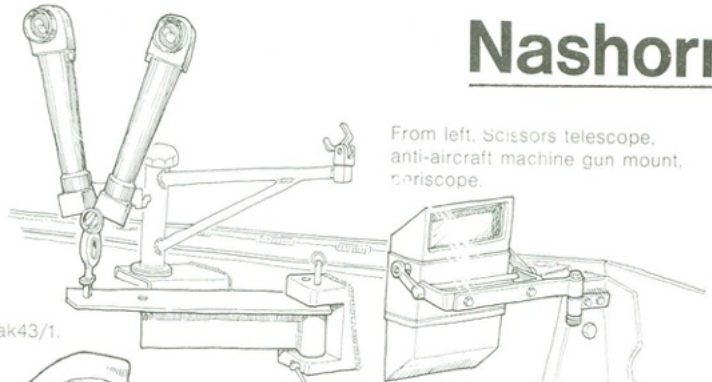
ROB DE JONG - MODEL ACCESSORIES -
KERKPOLDERPAD 4
2807 KT GOUDA 01820 - 28185

PANZERS IN SAUMUR III

Met o.a.: Nashorn, Hummel
Marder I, II & III, Wespe
10,5 cm LeFH 18 auf H39

*Een boek met zeer veel
detailfoto's en tekeningen*

Nashorn

From left. Scissors telescope,
anti-aircraft machine gun mount,
periscope.

Gun breech and loader's position of 8.8cm Pak43/1.

FL 3850

NEW

Aero Detail 2
FOCKE-WULF Fw190

42,50

Panzer File 1992
Panzer-File

42,50

Aero Detail 1
MESSERSCHMITT Bf109E

29,50

27,50

Aero Detail 3
MESSERSCHMITT Bf109G

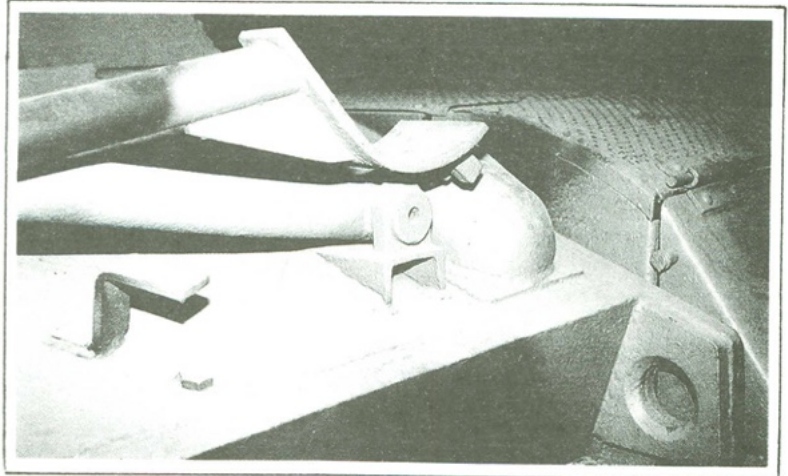
40,50

PANZERS IN SAUMUR

27,50

detail foto Nashorn

Italeri/Dragon **Binnenkort verkrijgbaar**
NASHORN schaal 1/35.....f 61,00

AFV-Club **M548A1 Cargo Carrier met 104
stuk munitie**.....f 54,95